Cap. III. *Excommunicationi*. (1) Excommunicari debent qui capiunt, vel ſpoliant fideles ex juſta cauſa navigantes. Excommunicati ſunt ſpoliantes naufragium patientes, niſi ablata reſtituant.

☞ *Ex cap. 4. Bullæ cœnæ excommunicatio eſt ipſo facto Papæ reſervata.*

Cap. IV. *In Archiepiſcopatu*. (2) Ex Principis delegatione poſſunt Prælati de raptu & aliis criminibus Judicare; pœnam tamen ſanguinis infligere non poſſunt.

☞ *In textu habetur, quod poſſunt etiam flagellis afficere moderatione adhibita, ſed iſta verberatio abiit in deſuetudinem juxta notata ſupra cap.* Cum fortius *1. de calumniator.*

Cap. V. *In litteris*. (3) Incendiarius Eccleſiæ in morte pœnitens, & abſolutus in cœmeterio ſepelietur, & hæredes compelluntur ad ſatisfaciendum juxta facultates defuncti.

Cap. VI. *Cum cauſa*. (4) Raptus non dicitur ubi volens pro matrimonio abducitur: raptor tamen cum rapta matrimonium contrahere poteſt; & poſt conſummationem matrimonii alter ſine conſenſu alterius Religionem ingredi non poteſt.

Cap. VII. *Accedens*. (5) Rapta poteſt matrimonium contrahere cum raptore, ubi datur libera facultas in contrahendo.

☞ *Vide correctionem Elencho II. num. CLXIV. etiam quoad cap. præced.*

DE FURTIS.

TITULUS XVIII. *continens V. Capitula.*

Cap. I. *Qui furatur*. (6) Qui furatur hominem, & vendiderit eum, convictus noxæ morte moriatur.

Cap. II. *Fures*. (7) Furibus, & latronibus in peccato obeuntibus Sacramenta deneganda ſunt: ſecus ſi in morte eos pœnituit.

Cap. III. *Si quis*. (8) Committens furtum ex neceſſitate non multum urgente peccat; unde imponenda eſt ei levis pœnitentia.

☞ *Concordat decretum Innoc. XI. quo proſcripta eſt propoſitio 36. aſſerens permiſſum eſſe furari etiam in gravi neceſſitate.*

Cap. IV. *Qui cum fure*. (9) Non indicans propter lucrum, quod ab eo conſequitur, reus peccati eſt.

Cap. V. *Ex litteris*. (10) Fur occultus poteſt poſt reſtitutionem, & pœnitentiam ad ſacros Ordines promoveri.

IN EXTRAVAGANTIBUS. *Lib. V. ſub eodem Titulo & ibi tit. V.*

Cap. unic. *Infidelis*. (11) Publicatur excommunicatio lata in eos, qui furati fuerant theſaurum Eccleſiæ aſſervatum in ſacrario monaſterii S. Fridiani Lucanæ civitatis.

☞ *Hic habetur modus publicandæ excommunicationis.*

DE USURIS.

TITULUS XIX. *continens XIX. Capitula.*

Cap. I. *Plures*. (12) Uſura eſt lucrifacere fructus rei pignoratæ. Fallit quando aliter res Eccleſiæ uſurpata redimi nequit.

Cap. II. *Quoniam*. (13) *Summa ut ſupr.*

Cap. III. *Quia*. (14) Manifeſti uſurarii ad communionem altaris, ſepulturam; & oblationem offerendam admitti nequeunt, & Clerici contrafacientes puniuntur.

☞ *Pœna ſuſpenſionis ab officio, de qua in textu juxta veriorem ſententiam incurritur tantum per admiſſionem ad ſepulturam, & dictas oblationes, duratura arbitrio Epiſcopi. Sed oblatio pro miſſa celebranda, vel eleemoſyna facienda non eſt prohibita, ſi uſurarius habeat aliunde ad integraliter reſtituendas uſuras Theſ. verb.* Uſura *cap. 1. & 3.*

☞ *Vide ampliationem Elencho I. n. LXIII.*

Cap. IV. *Super eo*. (15) Non licet inducere quemquam ad exercendum uſuras, etiam proprio opere.

Cap. V. *Cum tu*. (16) Uſurarii, qui ſunt ſolvendo, coguntur per pœnas Conc. Later. (cap. *Quia*. 3. ſupr.) uſuras reſtituere; etiam quas ante d. Conc. receperunt; & facultatibus non extantibus debent poſſeſſiones emptæ ex uſuris vendi, & reſtitui pretium iis, quibus uſuræ ſunt extortæ.

Cap. VI. *In civitate*. (17) Vendens rem plus quam valet, quia ſolutionem differt, peccat, niſi dubium ſit, an tempore ſolutionis erit valor rei variatus, & venditor non erat venditurus tempore, quo vendidit.

☞ *Quoad 1. partem concordat proſcriptio contrariæ ſententiæ facta ab Innoc. XI. Propoſit. 41.*

Cap. VII. *Præterea*. (18) Clericus uſurarius monitus non deſiſtens, ab officio, & beneficio ſuſpenditur; laicus excommunicatur.

Cap. VIII. *Conqueſtus*. (19) Fructus rei pignoratæ computari debent in ſortem: ſecus quando res uſurpata aliter redimi nequit.

Cap. IX. *Tua nos*. (20) Hæres uſurarii, filius, vel extraneus uſuras extortas a defuncto reſtituere compellitur.

Cap. X. *Conſuluit*. (21) Mutuans ea mente, ut ultra ſortem aliquid recipiat; tenetur in foro animæ reſtituere, ſi aliquid conſequutus eſt. Idem in eo, qui non aliter promittit ſe daturum, niſi aliquid inde recipiat. Et idem in vendente rem plus quam valeat, quia differt ſolutionem.

☞ *Vide notata ſupr. cap. 6.*

Cap. XI. *Quam pernicioſum*. (22) Manifeſtus uſurarius appellans ad ſubterfugiendum reſtitutionem, audiendus non eſt.

Cap. XII. *Poſt miſerabilem*. (23) Per ſubtractionem communionis Chriſtianorum, & per Principes ſæculares cogendi ſunt Judæi ad uſuras reſtituendas.

Cap. XIII. *Tuas*. (24) Non obſtante juramento de non repetendis uſuris per debitorem præſtito, poteſt Judex ex officio uſurarius ad eas reſtituendas compellere.

Cap. XIV. *Quia*. (25) Non auditur uſurarius repetens uſuras, niſi prius reſtituat extortas.

Cap. XV. *Cum in Diœceſi*. (26) Convictus de uſura per famam, & alia argumenta, poteſt manifeſtari uſurarius, & tanquam manifeſte talis compeſci juxta cap. *Quia* 3. ſupra.

Cap. XVI. *Salubriter*. (27) Maritus recipiens pignus pro dote promiſſa, non tenetur fructus in ſortem computare.

Cap. XVII. *Michael*. (28) *Summa ut cap. 14. ſupr.*

Cap. XVIII. *Quanto*. (29) Etiam Judæi compellendi ſunt ad reſtituendas uſuras extortas a Chriſtianis, & ad ſolvendas decimas, vel oblationes de eorum poſſeſſionibus ſub pœna privationis commercii cum Chriſtianis, qui compelli poſſunt per cenſuram, ne in hoc caſu cum iis communicent.

☞ *Quo ad poſſeſſionem bonorum immobilium vide notata in cap.* Multorum *2. de Judæis.*

Cap. XIX. *Naviganti*. (30) Uſurarius eſt, qui a debitore recipit aliquid ultra ſortem, etiamſi ſuſcipiat in ſe periculum. Non eſt uſurarius emptor rei minus juſto pretio, ſi tunc veriſimiliter dubitetur, an tempore ſolutionis plus, vel minus ſit res valitura. Propter dubium excuſatur is, qui ex eo, quod differt ſolutionem pretii, vendit rem plus, quam valeat, ſi non erat eam alias venditurus.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. V. continente II. Capitula.*

Cap. I. *Uſurarum*. (31) Innovat, & obſervari præcipit cap. *Quia* 3. ſupr. in Greg. contra uſurarios. Præcipit omnibus Dominis, & Univerſitatibus terrarum, ne permittant alienigenas in terris ſuis conducere domos ad exercendum fœnus, vel conductas habere, & quod aliquis eis ad hoc domos non locet. Imponit pœnam Clericis, & laicis contrafacientibus.

Cap. II. *Quamquam*. (32) Manifeſtis uſurariis, licet mandaverint uſuras reſtitui, Eccleſiaſtica ſepultura negabitur, niſi primo ſatisfiat, vel ſecundum formam hujus decreti idonee caveatur. Sepelientes eos contra hanc conſtitutionem, Lateranen. Concil. (cap. *Quia* 3. ſupr.) pœnam incurrunt. Teſtamenta ipſorum aliter facta non valent, nec debet eis aliquis intereſſe, vel eos abſolvere, vel ad confeſſionem admittere.

IN

(1) *Ex Conc. Lateran. ſub Alex. III.*
(2) *Alex. III. Panormit. Archiep.*
(3) *Idem Claromont. Epiſc.*
(4) *Luc. III. Neuberg. Epiſc.*
(5) *Innoc. III. Cracov. Epiſc.*
(6) *In Exod. cap. 21.*
(7) *Ex Conc. Triburien.*
(8) *Ex Pœniten. Theod. Archiep. Cantuar.*
(9) *Hieron. ſuper Parab. cap. 29.*
(10) *Alex. III. Cremon. Epiſc.*
(11) *Joan. XXII.*
(12) *Alexand. III. in Conc. Turon.*
(13) *Idem Cantuarien. Archiepiſc. & Suffrag.*
(14) *Conc. Lateran. ſub Alex. III.*
(15) *Alex. III. Panorm. Archiepiſc.*
(16) *Idem Salernit. Archiepiſc.*
(17) *Idem Januen. Archiepiſc.*
(18) *Idem.*
(19) *Idem Abb. & Fratr. S. Laurent.*
(20) *Idem Epiſc. Placent.*
(21) *Urban. III Brixien. Presb.*
(22) *Innoc. III. Archiepiſc. & Prælat. Franc.*
(23) *Idem Narbon. Archiepiſc. & Suffrag. &c.*
(24) *Idem Mutinen. Epiſc.*
(25) *Idem.*
(26) *Idem Altiſſiod. Epiſc.*
(27) *Idem Elect. V. de Octonen.*
(28) *Idem Epiſc. Bonon.*
(29) *Idem in Conc. Lateran.*
(30) *Greg. IX.*
(31) *Greg. X. in Conc. Lugdun.*
(32) *Idem.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. V.*

Cap. unic. *Ex gravi*. (1) Officiales Communitatum facientes, dictantes, vel ſcribentes ſtatuta ſuper uſuris ſolvendis, non repetendis, vel non reſtituendis, vel judicantes ſecundum illa, vel non delentes illa (ſi poſſunt) intra tres menſes de libris Communitatum, vel illa ſervantes excommunicati ſunt.

Fœneratores in cauſis uſurarum edere coguntur libros rationum ſuarum.

Pertinaciter aſſerens, exercere uſuras non eſſe peccatum, hæreticus eſt,

DE CRIMINE FALSI.

TITULUS XX. *continens IX. Capitula.*

Cap. I. *Falſidicus*. (2) Falſus eſt non ſolum qui mendacium dicit, ſed qui veritatem occultat, quando rogatus & accitus eſt eam manifeſtare.

Cap. II. *Super eo*. (3) Sententia lata per falſas litteras non debet exequutioni mandari.

Cap. III. *Ad audientiam*. (4) Clericus falſans ſigillum Principis, deponitur. Item ei character imprimitur & in exilium mittitur.

☞ *Ideſt* Littera F., *quæ eſt prima nominis* Falſarii, *quod pœnæ genus apud veteres valde uſitatum erat.*

Cap. IV. *Dum*. (5) Exiſtens in Curia litteras Apoſtolicas non recipiat, niſi de manibus Papæ, & Officialium ab ipſo deputatorum; perſonæ tamen ſolemnes per nuncios recipere poterunt, de manibus tamen prædictorum. Contrafaciens, ſi laicus eſt, excommunicationi ſubjacet, ſi Clericus, ab officio, & beneficio deponitur.

☞ *Hæc prohibitio, & pœna hodie abiit in deſuetudinem Theſ. de Pæn. Verb.* Falſum *cap. 6.*

Per excommunicationis pœnam Papæ reſervatam providet contra non reſignantes, nec deſtruentes litteras falſas intra XX. dies, & contra factum non tenet.

Cap. V. *Licet*. (6) Ponit novem modos falſandi litteras Papales.

Cap. VI. *Quam gravi*. (7) Falſæ ſunt litteræ Papales, in quibus Epiſcopus vocatur filius, vel inferior frater, vel uni ſcribitur in plurali.

Cap. VII. *Ad falſariorum*. (8) Qui per ſe, vel per alios litteras Papæ falſant, excommunicati ſunt, cum ſuis fautoribus, & Clerici officiis, & beneficiis privati ſunt, & degradandi, & tradendi curiæ ſæculari, per quam laicus legitime punitur. Qui vero falſis litteris utitur, ſi Clericus eſt, officio, & beneficio privatur, ſi laicus excommunicatus eſt.

☞ *Hodie excommunicatio eſt Papæ reſervata quoad falſantes, non quoad cooperantes, & utentes ex Bulla* Cœnæ *§. 6.*

☞ *Ex Conſt. Innoc. X.* In ſupremo *8. April. 1653. ſtatuitur 1. ut ſuper hoc crimine procedatur ſicut ſuper atrociſſimis. 2. Ut dicti criminis rei incurrant etiam ipſo facto confiſcationem omnium bonorum, devolutionem juriſdictionalium, feudalium, emphyteuticorum, & privationem omnium officiorum etiam titulo oneroſo collatorum. 3. Ut comprehendantur rei omnes cujuſcumque gradus etiam ſpeciali nota digni. 4. Ut hæ pœnæ procedant ne dum contra falſantes dictas litteras ſub plumbo, vel forma Brevis ſub annulo piſcatoris, ſed & contra falſarios ſupplicationum, cedularum, motus proprii, ac mandatorum de expediendo manu Papæ, vel per conceſſum ab officialibus ſignatorum, licet de iis litteræ nullæ in forma Brevis, vel plumbi expediantur, neque conſueverint expediri. 5. Ut procedant contra falſantes quaſcumque conceſſiones ſubſcriptas a Papa, vel officialibus, ſuper quibus litteræ expediri ſolent in forma Brevis, vel ſub plumbo. 6. Item falſantes datas appoſitas ab officialibus in dictis conceſſionibus. 7. Falſantes regiſtra dictarum conceſſionum, & litterarum originalia. 8. Tandem falſificationem mandantes, complices, mediatores, auxiliatores, & fautores.*

Cap. VIII. *Accedens*. (9) Non præſumitur quis falſare litteras de ſimplici juſtitia, nec punitur, ſi hoc comperto, deſtiterit illis uti.

Cap. IX. *Ex conſcientia*. (10) Propter paucarum litterarum raſuram in loco non ſuſpecto reſcriptum non probatur falſum.

IN EXTRAVAGANTIBUS JOAN. XXII. *Lib. V. ſub eod. Titulo, & ibi tit. X.*

Cap. unic. *Prodiens*. (11) Falſificantes monetam Regis Franciæ, & aliorum locorum circumvicinorum aliquo de quatuor modis in textu declaratis, ipſo facto excommunicationem Papæ reſervatam incurrunt.

☞ *Vide cap.* Ad audientiam *3. ſupr.*

IN EXTRAVAGANTIBUS COMMUNIBUS. *Lib. V. ſub eod Titulo, & ibi tit. VI.*

Cap. unic. *Spondent*. (12) Alchimiæ prohibentur, & puniuntur facientes, & fieri procurantes, & infames fiunt. Et ſi ſint Clerici, beneficiis privantur, & ad habenda inhabiles efficiuntur.

☞ *Vide cap.* Prodiens *ſupra.*

DE SORTILEGIIS.

TITULUS XXI. *continens III. Capitula.*

Cap. I. *In tabulis*. (13) Sortilegia pro furtis inveniendis, vel divinationibus faciendis prohibentur: & contrafaciens pœniteat quadraginta dies.

Cap. II. *Ex tuarum*. (14) Presbyter, qui per inſpectionem aſtrolabii furta requirit, ad tempus ſuſpenditur ab altaris miniſterio.

Cap. III. *Eccleſia*. (15) Electio Eccleſiaſtica per ſortes fieri non debet; nec electiones compromiſſariorum.

DE COLLUSIONE DETEGENDA.

TITULUS XXII. *continens IV. Capitula.*

Cap. I. *Scripta*. (16) Accuſatore deſiſtente ab accuſatione, poteſt Judex ex officio inquirere ſuper crimine illato.

Cap. II. *Crimina*. (17) Deſiſtente accuſatore, & accuſato, Judex proſequitur.

Cap. III. *Audivimus*. (18) Colludens in cauſa beneficiali, privari debet beneficio.

Cap. IV. *In tantum*. (19) Abſolutio de criminibus illatis per colluſionem facta non impedit facultatem iterum accuſandi, & inquirendi de illis criminibus.

DE DELICTIS PUERORUM.

TITULUS XXIII. *continens II. Capitula.*

Cap. I. *Pueris*. (20) Impuberes præter vitium carnis delinquere poſſunt: puniuntur tamen mitius quam adulti.

Cap. II. *Referente*. (21) Puer non debet ita ſevere puniri ſicut major: nec pater ex delicto filii impuberis tenetur.

DE CLERICO VENATORE.

TITULUS XXIV. *continens II. Capitula.*

Cap. I. *Epiſcopum*. (22) Clerico prohibetur venatio: & pœna imponitur.

☞ *In textu prohibitio extenditur tantum ad Epiſcopos, Presbyteros, & Diaconos, ſed ex cap. ſeq. & Trid. ſeſſ. 24. cap. 12. verbo* Veſtitu *de ref. extenditur ad omnes Clericos. Cum autem duo ſint genera venationum, una clamoroſa, altera quieta, communior ſententia eſt, ut clamoroſa tantum ſit interdicta, quamvis contraria ſit juri conformior: Sub qua vero pœna, relinquendum videtur arbitrio Epiſcopi ex deductis a Bened. XIV. de ſynod. Diœc. edit. an. 1755. lib. 11. cap. 10. n. 8. & 9.*

Cap. II. *Omnibus*. (23) *Summa ut ſupr.*

DE CLERICO PERCUSSORE.

TITULUS XXV. *continens IV. Capitula.*

Cap. I. *Si quis*. (24) Si conſtitutus in ſacro Ordine percuſſor extiterit, & monitus non ſe emendaverit, deponendus eſt.

Cap. II. *Præterea*. (25) Duobus menſibus a Miſſarum adminiſtratione ſuſpenditur Epiſcopus, qui crudeliter aliquem fuſtigari facit.

☞ *Fuſtigatio abiit in deſuetudinem.*

Cap. III.

(1) *Clem. V. in Conc. Vien.*
(2) *Ex D. Iſid.*
(3) *Luc. III. Vigorien. Epiſc.*
(4) *Urban. III.*
(5) *Innoc. III. VVido Rhemen. Archiepiſc. S. Sabinæ Card. & Suffrag.*
(6) *Innoc. III. N. Archidiac. N. Archiepiſc. & Can. Mediol.*
(7) *Idem Antibar. Epiſc.*
(8) *Idem.*
(9) *Idem.*
(10) *Idem Epiſc. Roſſen. &c.*
(11) *Joan. XXII.*
(12) *Idem.*
(13) *Ex Pænit. Theod.*
(14) *Alex. III Graden. Patriar.*
(15) *Honor. III. Capit. Lucanen.*
(16) *D. Gregor. univer. Ep. Corith.* Hoc cap. apud Gonzal. incipit Deſiderii.
(17) *Idem.*
(18) *Alex. III. Noric. Ep.*
(19) *Gregor. IX. Baren. Archiep. & Fratri Joſeph Monac. Florent.*
(20) *D. Greg. Auguſt. Angl. Epiſc.*
(21) *Alex. III. Hermon. Epiſc.*
(22) *Ex Conc. Melden.* vel VVormac.
(23) *Ex Syn. Francica*, ſeu Germanica *temp. Zachariæ I. & Caroli Magni, an. 742. Can. 2.*
(24) *Ex Concil. Agathen.* ut in I. Collect. ſed in nullo Conc. Agathen. reperiatur.
(25) *D. Greg. Andr. Epiſc. Favent.* Hoc cap. apud Gonzal. incipit Tribunal.

Cap. III. *Præſentium*. (1) Non punitur Clericus, ut homicida, ſi fuit ipſe in conflictu pro parte violentiam repellentium; licet ibi aliqui mortui ſint, & ipſe lapides projecit, ſed nullum percuſſit.

Cap. IV. *Continentia*. (2) Clericus, qui fuit in conflictu, ubi aliqui fuerunt occiſi ſine ejus facto, vel conſilio, de jure communi promoveri poteſt.

DE MALEDICIS.

TITULUS XXVI. *continens II. Capitula.*

Cap. I. *Innotuit*. (3) Maledicens Papæ puniendus eſt.

☞ *Ex Conſtit. Sixti V.* Romani *libellos famoſos retinentes, facientes, dictantes in ſtatu Eccleſiæ gravibus pœnis ſunt puniendi, & bonorum confiſcatione, & aliquando ultimo ſupplicio.*

☞ *Ex Conſtit. Adriani IV.* Ex alto *dictos libellos edentes, retinentes, vel publicantes contra Ordines Prædicatorum, & Minorum incurrunt ipſo facto excommunicationem Papæ reſervatam. Item impugnantes Inſtitutum, & Conſtitutionem Societatis Jeſu ex Conſtit. Gregor. XIII.* Aſcendente.

Cap. II. *Statuimus*. (4) Hic ponitur pœna blaſphemantis Deum, vel aliquem ſanctum, & maxime B. Virginem.

☞ *Hæc pœna præter multam erat, ut ſeptem diebus Dominicis ſtaret præ foribus Eccleſiæ ſine pallio, & calceamentis, cum fune circa collum, & ſeptem ſextis feriis jejunaret. Huic acceſſit Conſtit. Leonis X. in Conc. Later.* Supernæ, *ac Julii III.* In multis, *& tandem S. Pii V. Conſtit.* Cum primum 1. *Apr.* 1566. *innovantis dictam Leonis Conſt. & decernentis* §. Ad abſolvendum *blaſphemantem nomen Jeſu, vel Virginis prima vice (intellige punitionis) condemnandum eſſe pœna viginti quinque ducatorum; ſecunda quinquaginta; tertia centum, & exilio. Si ſolvere non poſſit, prima vice conſtituendum per diem integrum ante fores Eccleſiæ manibus poſt tergum ligatis, ſecunda flagellandum per urbem, tertia linguam ei perforandam, & ad triremes mittendum. Si blaſphemus eſt Clericus beneficiatus, prima vice privandum eſſe fructibus unius anni omnium beneficiorum, ſecunda ipſis beneficiis, tertia omnibus etiam dignitatibus exutum deponendum, & in exilium mittendum. Si nullum habet beneficium, prima vice mulctandum eſſe pœna pecuniaria, vel corporali, ſecunda carcerandum, tertia verbaliter degradandum, & ad triremes mittendum. Blaſphemantes ſanctos pro qualitate blaſphemiæ, & perſonarum, arbitrio Judicis puniendos eſſe.)*

☞ *Ad his pœnis non excuſat minor ætas, dummodo blaſphemans ſit doli capax: & Urſay Inſtit. criminal. lib. III. tit. I. n. XXIV. refert edictum Innoc. XI. 29. Maji* 1680. *ſtatuens ad hunc effectum haberi pro majori, qui annum vigeſimum excedit.*

☞ *De jure civili erat pœna ultimi ſupplicii* §. Quoniam Auth. ut non luxurientur, *ſed hodie receſſit ab aula. Urſaja loc. cit. n.* 22.

DE CLERICO EXCOMMUNICATO, DEPOSITO, VEL INTERDICTO MINISTRANTE.

TITULUS XXVII. *continens X. Capitula.*

Cap. I. *Si quis*. (5) Clericus depoſitus celebrans, excommunicatur.

Cap. II. *Si quis*. (6) Degradatus, vel ſuſpenſus celebrans, & monitus non deſiſtens, excommunicatur: etſi nec ſic deſiſtat, per ſæcularem poteſtatem ad requiſitionem Eccleſiæ exilio damnatur.

Cap. III. *Clerici*. (7) Interdictus, & excommunicatus celebrans, monitus non deſiſtens, deponitur.

☞ *Olim hæc pœna erat latæ ſententiæ, ſed hodie eſt ferendæ Sayro lib. 2. cap. 15. n. 7.*

Cap. IV. *Latores*. (8) Excommunicati, vel interdicti celebrantes deponi debent, & fiunt irregulares.

Cap. V. *Illud*. (9) Celebrans poſt notitiam excommunicationis per ſolam famam debet de rigore deponi: licet cum eo poſſit diſpenſari.

Cap. VI. *Fraternitati*. (10) *Summa ut cap. 1. ſupr.*

Cap. VII. *Poſtulaſti*. (11) Collatio beneficii excommunicato facta non tenet: & ſcienter talibus conferens a beneficiorum collatione ſuſpenditur.

Celebrans in loco interdicto, ſi eſt Clericus ſæcularis, beneficiis privatur, ſi monachus, in arctius monaſterium detruditur.

Cap. VIII. *Propoſuit*. (12) Valet collatio beneficii facta abſoluto ab excommunicatione tempore collationis.

Cap. IX. *Apoſtolicæ*. (13) Suſpenſus, vel excommunicatus ignoranter celebrando irregularitatem non incurrunt: ſecus ſi ignorantia fuit craſſa, vel ſupina.

Cap. *Si celebrat*. (14) Excommunicatus minori celebrans, non eſt irregularis, ſed peccat, & poteſt eligere, ac ea, quæ ſunt juriſdictionis, exercere; non autem eligi: etſi confert ſacramenta, licet peccet, collatio eſt valida.

DE CLERICO NON ORDINATO MINISTRANTE.

TITULUS XXVIII. *continens II. Capitula.*

Cap. I. *Si quis*. (15) Clericus exercens Ordinem, quem non habet, deponendus eſt; & amplius non ordinandus.

☞ *Si ſacramentaliter abſolvat ex Conſtit. Gregor. XIII.* Officii *poteſt in eum procedi ut ſuſpectum de hæreſi: & ſi crimen eſt notorium de jure, vel de facto, ex Conſtit. Clement. VIII.* Etſi alias *eſt degradandus, & tradendus Curiæ ſæculari, etiamſi ſit minor. XXV. annis, major tamen XX. ex Conſtit. Urban. VIII.* Apoſtolatus *Theſ. verb.* Abſolutio *cap. 1.*

Cap. II. *Ex litteris*. (16) Diaconus Miſſam celebrans, ad Sacerdotium non promovetur, & a Diaconatu ſuſpenditur ad tempus, ſed in beneficio poterit ad tempus diſpenſari.

☞ *Vide Addit. meas lib. 5. tit. 28. poſt n. 4.*

DE CLERICO PER SALTUM PROMOTO.

TITULUS XXIX.

Cap. unic. *Tuæ*. (17) Qui ignoranter per ſaltum de Subdiacono fit Presbyter, poſt pœnitentiam in Diaconum ordinatur, & poteſt pro Sacerdotio diſpenſari ab Epiſcopo.

☞ *Etiam ſi ſcienter promotus fuerit, & caſus ſit publicus, ut ſentit Theſ. verbo* Ordo *cap. 13. ſi tamen miniſtraverit, ſolus Papa diſpenſare poteſt propter irregularitatem. Vide Trid. ſeſſ. 23. cap. 14. de ref.*

DE EO, QUI FURTIVE ORDINEM SUSCEPIT.

TITULUS XXX. *continens III. Capitula.*

Cap. I. *Veniens*. (18) Qui furtive (*ideſt ſine ſcientia, & examine ſui Epiſcopi*) recepit Ordinem, ſi contra hoc facientes lata erat excommunicatio, ſine diſpenſatione Papæ in ſic ſuſcepto miniſtrare, vel ad ſuperiorem aſcendere non poteſt: ſed ſi excommunicatio lata non erat, Epiſcopus, & Abbas poterunt diſpenſare.

☞ *Hodie ex Pontificali Rom. reformato a Clem. VIII. excommunicatio concepta eſt verbis ferendæ ſententiæ; ideoque ſecundum magis communem diſpenſare poteſt Epiſcopus: Vide Addit. lib. 1. tit. 12.*

Cap. II. *Cum H.* (19) *Summa ut ſupr.*

Cap. III. *Innotuit*. (20) *Summa ut ſupr.*

DE EXCESSIBUS PRÆLATORUM ET SUBDITORUM.

TITULUS XXXI. *continens XVIII. Capitula.*

Cap. I. *Pervenit*. (21) Monet Prælatos abſtinere a gravaminibus ſubditorum, & aliqua enumerat, & geminatam pœnam imponit contrafacientibus.

Cap. II. *Ad hæc*. (22) Non poteſt Epiſcopus ſine cauſa Eccleſiam alteri ſubjectam ab illius ſubjectione, & obſequio liberare.

Cap. III. *Ad aures*. (23) Habens collationem beneficii, illud non poteſt ſibi conferre.

Cap. IV. *Clerici*. (24) Clerici contra naturam incontinentes deponuntur, & in monaſterio detruduntur; laici excommunicantur.

☞ *Ex Conſtit. S. Pii V.* Horrendum *Sacerdotes, & alii Clerici, tam ſæculares, quam Regulares hoc ſcelus exercentes ipſo facto privati ſunt omni privilegio clericali,*

(1) *Alex. III. Lucen. Epiſc.*
(2) *Cæleſt. III.* (3) *Clem. III.*
(4) *Gregor. IX.*
(5) *Ex Can. 28. Apoſtol.*
(6) *Ex Conc. Antioch.* ſub Julio I. an. 340.
(7) *Alex. III. London. Epiſc.*
(8) *Idem Tolet. Archiepiſc.*
(9) *Idem Capit. Herbipol.*
(10) *Idem Biſunt. Archiepiſc.*
(11) *Idem majori Decano, & Pilori Colon.*

(12) *Idem Decan. & Subdecan. Pictav. & Magiſt. P. Delongovado Canon. Pictagoric.*
(13) *Greg. IX. J. & J. Canon. Trag.*
(14) *Idem.* (15) *Hormiſd. Papa.*
(16) *Idem Urb. III. Legion. Epiſc.*
(17) *Innoc. III. Bonon. Epiſc.* vel Colon. juxta Gloſſ.
(18) *Alex. III. Lingon. Epiſc.*
(19) *Cæleſt. III.* (20) *Idem.*
(21) *Alex. III.*
(22) *Idem Cantuar. Archiepiſc.*
(19) *Idem Exonen. Epiſc.*
(24) *Idem in Conc. Lateranen.*

omnique officio, dignitate, & beneficio Eccleſiaſtico, & degradati a Judice Eccleſiaſtico tradendi ſunt puniendi Curiæ ſæculari. Et licet. *Li exercentes importet conſuetudinem, propter unum tamen actum poteſt, & debet deveniri ad dictas degradationem, & traditionem juxta hoc cap. Theſ. de Pœnit. verb.* Sodomia.

Cap. V. *Sane*. (1) Subditus non tenetur parere ſuperiori aliquid exigenti, vel præcipienti contra tenorem ſui privilegii.

Cap. VI. *Illud*. (2) Vicarius Eccleſiæ uſurpans ſibi ipſius Eccleſiæ perſonatum contra præſtitum juramentum, ad officii ſui exequutionem admitti non debet.

Cap. VII. *Cum ad quorumdam*. (3) Excommunicatio lata contra ſubditum, quia non paret contra privilegium ſibi a ſuperiore conceſſum, non tenet.

Cap. VIII *Sicut*. (4) Prælatus inferior citra Epiſcopum, non poteſt ſuam Eccleſiam, vel ſibi ſubjectam alteri unire ſine Epiſcopi conſenſu, etiam cum Metropolitani auctoritate.

☞ *Vide Elencho VI. n. LII.*

Cap. IX. *Quam ſit*. (5) Suſpendi debet Clericus, qui de ſuo crimine publice gloriatur.

Cap. X. *Ex litteris*. (6) Clericus auctoritatem, vel conſilium directe, vel indirecte homicidio præſtans fit irregularis.

Cap. XI. *Inter dilectos*. (7) Collatio beneficii facta indigno, occulta caſſari debet, & conferens ſecundo ante caſſationem primæ collationis privari debet ea vice poteſtate conferendi.

Cap. XII. *Accedentibus*. (8) Cognoſcere de cauſa matrimoniali, item pœnitentias publicas, & indulgentias concedere, ſpectat ad dignitatem Epiſcopalem, non ad inferiores Prælatos, niſi eis competat de jure ſpeciali.

☞ *Concordat Trid. ſeſſ. 24. c. 20. de ref. Sed vide correctionem Elencho II. n. CLXV.*

Cap. XIII. *Dilectus*. (9) Ad revelandum peccatorem, ſive peccatum in pœnitentia confeſſum, Sacerdos compelli poteſt.

Cap. XIV. *Dilecta*. (10) Privati homines regulariter nequeunt conſtituere Collegium, & habere ſigna Collegii, niſi eis aliter concedatur.

Cap. XV. *Gravem*. (11) Qui contra juramentum negat Prælatum dominum ſuum vel coram Judice ſæculari de ipſo conqueritur, vel ipſum invadit, deponi debet.

Cap. XVI. *Nimis*. (12) Ponit XV. gravamina illata Religioſis, a quibus præcipit Prælatos abſtinere.

☞ *In hoc, & ſeq. cap. Regulares eximuntur a juriſdictione Epiſcoporum circa enumerata in utroque. In quibus autem hodie ſubſint eorumdem juriſdictioni vide Auctorem, & Add. meas lib. III. tit. 31. poſt n. 36.*

Cap. XVII. *Nimis*. (13) Ponit XII. gravamina Prædicatorum, & Minorum, a quibus præcipit Prælatos abſtinere.

☞ *Et habet locum in aliis quoque Regularibus, nam prædicti ſunt nominati per modum tantum exempli, ut in textu.*

☞ *Nota, quod licet hic non eximantur Regulares ire proceſſionaliter cum Epiſcopo ex magna cauſa etiam extra Civitatem, ſicut, neque ex Trid. ſeſſ. 25. cap. 13. de Regul. non obſtantibus privilegiis ante Conc. conceſſis, ſublatis ead. ſeſſ. cap. 22. tamen Greg. XIII. excepit eos Regulares, quorum monaſteria diſtant a Civitate ultra medium miliare teſte Fagn. hoc eod. cap. n. 12.*

☞ *Vide correctionem Elencho I. n. LXIV.*

Cap. XVIII. *Tanta eſt*. (14) Non ſervans interdictum, ſuſpenſus eſt ab officio, & beneficio, & omni juriſdictione.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. VI.*

Cap. unic. *Cum ex eo*. (15) Mendicantes non poſſunt acquirere nova loca ad habitandum, vel antiqua alienare, vel mutare, abſque ſpeciali licentia Papæ, quæ de hac prohibitione faciat mentionem. In acquirentibus tamen loca pro eremitica vita ducenda ceſſat prohibitio.

☞ *Vide notata infra tit.* De Pœnis *cap.* Cupientes 3. *in Clementin. & moderationem Elencho II. n. CLXVI.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. VI.*

Cap. unic. *Frequens*. (16) Providerat Greg. contra XXVII. gravamina, quæ Prælati Religioſis inferebant relata cap. 16. & 17. ſupr. Hic vero clemens V. providet contra XXX. a quibus Prælatos ceſſare præcipit, & per ſuos ſubditos ceſſare facere jubens ipſorum privilegia, & jura ſervari.

DE NOVI OPERIS NUNCIATIONE.

TITULUS XXXII. *continens IV. Capitula.*

Cap. I. *Intelleximus*. (17) Etiam Eccleſia ædificata poſt nunciationem novi operis, deſtruenda eſt expenſis conſtruentis.

Cap. II. *Cum ex injuncto*. (18) *Summa ut ſupr.*

Cap. III. *Significantibus*. (19) In optione eſt nunciantis novum opus, an intra tres menſes de præjudicio ſuo debeat oſtendere, & interim ceſſetur ab opere; an vero recepta cautione de opere demoliendo, ſtatim ædificare permittat.

Cap. IV. *Is cui*. (20) *Summa ut ſupr.*

DE PRIVILEGIIS, ET EXCESSIBUS PRIVILEGIATORUM.

TITULUS XXXIII. *continens XXXIII. Capitula.*

Cap. I. *Epiſcopalia*. (21) Epiſcopalis dignitas non debet tribui, niſi locis inſignibus, & populoſis.

Cap. II. *Sicut*. (22) Non obſtante privilegio fori, poteſt laicus malefactor Eccleſiæ per eam puniri.

Cap. III. *Cum & plantare*. (23) Religioſi, etiam exempti Eccleſias, & decimas non debent a laicis recipere ſine conſenſu Diœceſanorum. Excommunicati, & interdicti non debent admitti ad divina, etiam per Religioſos exemptos. Religioſi etiam exempti in Eccleſiis non pertinentibus ad eos pleno jure non inſtituunt, nec deſtituunt, inconſultis Epiſcopis; ſed rationem exigunt in temporalibus ab inſtitutis. Hoſpitalarii, & Templarii ſemel in anno celebrant in Eccleſia ſita in loco interdicto: ibi tamen non ſepeliuntur corpora mortuorum Confratres exemptorum, ſeu ipſorum oblati, qui in totum non ſe tranſtulerunt, judicari poſſunt ab Ordinariis locorum.

Cap. IV. *Dilecti*. (24) Suis privilegiis eſt privandus, qui alienis derogat.

Cap. V. *Ad hæc*. (25) Etiam privilegiati non poſſunt admittere excommunicatos ad ſepulturam; etſi ſepultos non ejecerint, ſupplebit Epiſcopus.

Cap. VI. *Si de terra*. (26) Contra privilegium Eccleſiæ præſcribitur ſpatio XXX. annor.

☞ *Hoc cap. juxta ſummarium videtur correctum a cap.* Accedentibus 15. *infra, ſtatuente non præſcribi minori ſpatio XL. annorum: verum Gonzalez ea conciliat, dicendo, hic agi de præſcriptione privilegii favore Eccleſiæ parochialis, cui de jure communi debebantur decimæ; ibi vero de præſcriptione privilegii favore Eccleſiæ, quæ de jure tantum ſpeciali decimas exigebat: unde cum quælibet res facilius redeat ad priſtinum ſtatum argum. L.* Si unus 27. §. Pactus ne peteret *ff. de Pact. ideo diutius tempus in ea præſcriptione deſiderabatur, quam in præſenti.*

Cap. VII. *Porro*. (27) De privilegiis non eſt judicandum, niſi eorum tenore inſpecto; & ſecundum continentiam eorum ab omnibus ſubditis ſunt ſervanda.

Cap. VIII. *Recepimus*. (28) Per ſolutionem cenſus, quæ fit Rom. Eccleſiæ, non probatur exemptio a juriſdictione Epiſcoporum.

Cap. IX. *Sane*. (29) Privilegium uni conceſſum, non poteſt ad alium extendi propter identitatem rationis.

Cap. X. *Petentibus*. (30) In Oratoriis privatis campanæ publice teneri non poſſunt etiam per Religioſos.

Cap. XI. *Tuarum*. (31) Agit 1. de quæſtoribus eleemoſynarum: 2. Ab officio, & beneficio ſuſpenduntur celebrantes in Eccleſia polluta. 3. Suſpenſi ab Epiſcopis per exemptos abſolvi non poſſunt. 4. Fratres privilegiatorum, qui ad eos ſe omnino non transferunt, privilegiati non ſunt.

☞ *Vide Elencho II. n. CLXVII.*

Cap. XII. *Cum olim*. (32) Contenta in inſtrumento perdito probari poſſunt per teſtes, qui illud perlegerunt, ſi deponunt de tenore, & quod erat ſine vitio.

Cap. XIII.

(1) *Idem Ab. & Ep. Univ.*
(2) *Idem Noric. Ep.* (3) *Clem. III.*
(4) *Cæleſt. III. Favent. Epiſc.*
(5) *Innoc. III. Archip. S. And. de Pollian.*
(6) *Idem Viperien. Ep. & Ab. de Tileto Viſit. Romb.*
(7) *Idem Archiepiſc. &c. Turonen.*
(8) *Idem in Conc. Lateran.*
(9) *Honor. III. Petro tit. S. Pudent. Presb. Card. Vicar. Urbis.*
(10) *Idem Præp. R. & J. Archid. Sueſſion.*
(11) *Idem Abb. & S. Auberti &c. Cameracen.*
(12) *Greg. IX. Univ. Prælat.*
(13) *Idem iiſdem.*
(14) *Idem Archiepiſc. Braccar.*
(15) *Boniſ. VIII.* (16) *Clem. V. in Conc. Vien.*

(17) *Luc. III. Paduan. Epiſc.*
(18) *Innoc. III. Cantuar. Archiepiſc.*
(19) *Honor. III. Decan. &c. Ambian.*
(20) *Greg. IX.* (21) *D. Leo.*
(22) *D. Greg. Petro Subd. Campan.*
(23) *In Conc. Lateran. ſub Alex. III.*
(24) *Alex. III.* (25) *Idem Cantuar. Archiep.*
(26) *Idem Ab. & Monach. S. Andr.*
(27) *Idem Ambian. Epiſc.*
(28) *Idem J. Apoſt. Sed. Leg.*
(29) *Idem.* (30) *Cæleſt. III. Abulen. Epiſc.*
(31) *Innoc. III. Lunden. Archiep.*
(32) *Idem R. Ab. & Conv. S. Petri Eugub.*

Cap. XIII. *Ex parte.* (1) Innovatio privilegiorum novum jus non tribuit, ſed antiquum conſervat.

Cap. XIV. *Cum olim.* (2) Eccleſia utens duplici privilegio exemptionis licet ſuccumbat ex uno, poteſt tamen ex alio ſe juvare, & obtinere: nec tenetur exemptus promittere obedientiam Diæceſano, vigore tamen exemptionis non poteſt ſine ipſius licentia Eccleſiam conſtruere in loco non exempto; etſi conſtruit, cedit juri Epiſcopi.

☞ *Vide correctionem Elencho I. n. LXV.*

Cap. XV. *Accedentibus.* (3) Contra privilegia Eccleſiæ minori ſpatio XL. annorum non præſcribitur.

☞ *Vide cap.* Si de terra *6. ſupr.*

Cap. XVI. *Cum Capella.* (4) Exemptus ratione certæ rei, vel certi loci non cenſetur exemptus reſpectu alterius rei, vel loci.

☞ *Vide innovationem Elencho IV. n. XXV.*

Cap. XVII. *Ex ore.* (5) Per exemptionem conceſſam monaſterio Eccleſiæ parochiales illi ſubjectæ non cenſentur exemptæ.

☞ *Quæ tamen, niſi probentur exemptæ lege diœceſana, ſubjectæ ſunt Epiſcopo, licet ſint monaſteriorum membra, de quibus loquitur textus. Statuitur etiam, ut Abbates accedere teneantur ad Synodum diœceſanam, & concordat Trid. ſeſſ. 24. cap. 2. de ref.*

Cap. XVIII. *Ex parte.* (6) Receptus ſub protectione Papæ, per hoc non cenſetur exemptus.

☞ *Circa exemptionem ab Ordinariorum juriſdictione quo ad Referendarios utriuſque, vel alterius Signaturæ, & familiares Summi Pontificis hodie attendenda eſt Conſtit. Sixti V.* Quemadmodum 22. *Sept.* 1586.

Cap. XIX. *Paſtoralis.* (7) Religioſi, quibus a Papa conceſſum eſt, ut Eccleſias ei ſubjectas poſſint in proprios uſus convertere a Diœceſano loci poſſeſſionem illarum recipere debent, niſi in privilegio aliud exprimatur.

Cap. XX. *Petiiſtis.* (8) Licet is, ob cujus delictum poſitum eſt interdictum, illud non ſervet, alii tamen ſervare tenentur: ſecus ſi ille non ſervat, in cujus favorem latum fuit.

Cap. XXI. *Quoniam.* (9) Privilegium conceſſum monaſterio, ut ejus monachi excommunicari non poſſint, intelligitur de monachis exiſtentibus in monaſterio, vel in Eccleſiis ſibi ſubjectis utroque jure.

Cap. XXII. *Quia.* (10) Epiſcopus remittens alicui Eccleſiæ decimas Epiſcopales indefinite, remiſiſſe videtur tam præteritas, quam futuras.

Cap. XXIII. *Antiqua.* (11) Ponitur ordo quatuor Patriarchalium Sedium, ideſt Eccleſiæ Romanæ, Conſtantinopolitanæ, Antiochenæ, & Hieroſolymitanæ. Privilegia Patriarcharum ſunt 1. Datio Pallii 2. Delatio Crucis ante ſe, præterquam Romæ, & ubicunque Pontifex exiſtit, aut ejus Legatus utens inſigniis Apoſtol. dignitatis. 3. Appellatio ad ipſos.

Cap. XXIV. *Ut privilegia.* (12) Privilegium Religoſis conceſſum, ut poſſint ſepelire confratres ſuos tempore interdicti, intelligitur de illis, qui licet maneant in ſæculo, obtulerunt ſe tamen Ordini, mutato habitu ſæculari; vel de illis, qui bona ſua eis dederunt, uſufructu retento. Privilegium Religioſis conceſſum, quo eis venientibus ad locum interdictum ſemel in anno aperiantur Eccleſiæ, ut celebrentur divina, intelligitur, quod una tantum ſola Eccleſia ibi aperiatur.

☞ *Circa Oblatos, de quibus hic, vide Gonz. cap. 3. & præſenti hoc eod. tit. & Elencho VI. n. LXVIII.*

Cap. XXV. *Quod nonnullis.* (13) Tempore generalis interdicti Epiſcopi non prohibiti, ſi non fuerunt culpabiles interdicti, clam celebrare poſſunt.

☞ *Hodie hoc non eſt privilegium Epiſcoporum, ſed jus commune, ut in cap.* Alma 24. *de ſent. excom. in 6.*

Cap. XXVI. *Quanto.* (14) Privilegia non ſunt violanda, etiam indirecte.

☞ *Hic diſponitur Regulares exemptos gaudere privilegio, ut nequeant excommunicari ab Epiſcopis. Sed circa clauſuram monialium etiam illis ſubjectarum eis non ſuffragatur hoc privilegium tam ex Trid. ſeſſ. 25. cap. 5. de Regul. quam ex Conſtitut. Greg. XV.* Inſcrutabili 1622. *Vide cap.* Perículoſo *infra de ſtatu Regul. in 6.*

Cap. XXVII. *Ex parte.* (15) Clerici tonſura, & habitu dimiſſo, comprehenſi in delictis per reaſſumptionem tonſuræ poſt delicta commiſſa ſe pro Clericis non defendunt.

Cap. XXVIII. *Super ſpecula.* (16) Pariſiis, & in locis vicinis Jus civile legi non debet *Vide cauſam in Gonzal.*

Cap. XXIX. *Quia.* (17) *Summa ut cap.* Ex parte 13. *ſupr.*

Cap. XXX. *In his.* (18) Habentes privilegium, ut ubique poſſint cum Altari viatico celebrare, hoc poſſunt ſine licentia Prælatorum.

☞ *Vide correctionem Elenc. II. n. CLXVIII. & Additiones meas lib III. tit. 41. n. 2.*

Cap. XXXI. *Dudum.* (19) Privilegium de decimis novalium non ſolvendis non comprehendit decimas tempore privilegii impetrati poſſeſſas ab aliis, niſi de poſſeſſione alterius in privilegio fiat mentio.

☞ *Vide declarationem in cap.* Statuto 2. *de dec. in 6.*

Cap. XXXII. *Quidam.* (20) Confratres privilegiatorum, niſi ſe ad eos in totum tranſtulerint, ad Epiſcopalia jura tenentur.

☞ *Vide notata in cap.* Ut privilegia 24. *ſupr.*

Cap. XXXIII. *Conſultationi,* (21) Quo ad privilegium retentionis decimæ, ſemel novale, ſemper eſt novale.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. VII. continente XII. Capitula.*

Cap. I. *Volentes.* (22) Exempti, vel privilegiati non tenentur, niſi ſub certo Judice reſpondere ratione delicti, contractus, aut rei: ſi hæc ſint inita, vel ſita in loco non exempto, conveniuntur coram Ordinario, ſed ratione domicilii non.

☞ *Licet ex hac Decretali exempti conveniri poſſint coram Ordinario ratione delicti, vel contractus, vel rei ſitæ in loco Diœceſis ejuſdem, ex Conſtit. tamen Pauli V.* Religioſorum 24. *Aug.* 1607. *declaratur id procedere de exemptis tantum ratione loci, non autem de Regularibus, qui ſunt exempti etiam ratione perſonæ cum totali exemptione.*

☞ *Et Vide ampliationem Elencho III. n. XLIX. & innovationem Elencho IV. n. XXVI. Vide etiam Matthæucci Official. Cur. c. ult. n. 24. & ſeqq.*

Monaſterio privilegiato, ut ejus monachi a quocumque interdici, ſuſpendi, vel excommunicari non poſſint, ceſſat in illis Ordinariorum juriſdictio quo ad illa: ſecus ſi illi mitterentur ad prioratus ſubjectos Ordinariis, donec ibi manerent.

☞ *Vide notata ſupr. cap.* Quanto 26.

Cap. II. *Cum de diverſis.* (23) Curia Romana habet ſtudium generale, & ſua privilegia.

Cap. III. *Abbates.* (24) Dicit quomodo intelligatur privilegium quorumdam Abbatum de populo benedicendo, & quibus hi poſſint conferre tonſuram.

☞ *Vide correctionem Elench. II. n. CLXIX.*

Cap. IV. *Auctoritate.* (25) Exempti in locis non exemptis Oratoria, vel Capellas ſine Diœceſanorum licentia conſtruere nequeunt; nec in exemptis ſine licentia Papæ. Nec poſſunt aſſumere cauſas proprias ſuorum liberorum hominum in ſe, etiam ſi illi ſint ſui cenſuales.

Cap. V. *Ne aliqui.* (26) Privilegium Papæ, quod quis excommunicari, ſuſpendi, vel interdici nequeat, non extenditur ad ſententias Ordinariorum, niſi conceſſum ſit Regibus, Reginis, vel ipſorum filiis, vel religioſo loco, vel Ordini.

Cap. VI. *Ut Apoſtolicæ.* (27) Inferiores Prælati, quibus ex privilegio conceditur uſus mitræ, ſi ſunt exempti, in provincialibus, & Epiſcopalibus Conciliis uti poſſunt mitris aurifrigiatis non habentibus laminas, aut gemmas: ſi non ſunt exempti, albis, & planis utantur: in aliis locis utantur juxta indulta.

Cap. VII. *Cum perſonæ.* (28) Allegans privilegium exemptionis ab Ordinario, tenetur infra terminum ab eo præfixum illud oſtendere, ſive integrum, ſive partem, de qua eſt controverſia exemptionis. Si autem exemptionem allegat ex præſcriptione, cum hæc odioſa ſit, poteſt Epiſcopus exercere in eum juriſdictionem, donec de illa conſtiterit. Si allegat utrumque, debet ut ante exhibere privilegium. Quod ſi non plene probet intentionem ſuam, ſed ſaltem præbeat cauſam præſcribendi, tunc non debet deturbari a ſua poſſeſſione, & interim probare debet præſcripſiſſe ſpatio quadraginta annorum.

(1) *Idem Catalaun. Elect. & Ab. Trium Font.*
(2) *Idem Colubrien. Epiſc.* (3) *Idem Ep. & Mag. G. Lemovic.*
(4) *Idem Ep. Lingon.* (5) *Idem Ab. & Fratr. Evaſin Cænob.*
(6) *Idem Auſonen. Epiſc.*
(7) *Idem Hellen. Ep.*
(8) *Idem Ep. & Cap. Tripolit.*
(9) *Idem.* (10) *Idem Archiep. Londin. Ap. Sed. Leg.*
(11) *Idem in Conc. Lat.*
(12) *Idem ibidem.*
(13) *Idem ibidem.*
(14) *Honor. III.*
(15) *Idem B. Reginæ Anglor.*

(16) *Idem Cap. Pariſ.*
(17) *Idem Ep. Bajoc.*
(18) *Idem Epiſc. Pariſ.*
(19) *Gregor. IX. Major. Eccleſ. &c. Lincon.*
(20) *Idem.* (21) *Idem Arelaten. Capit.*
(22) *Innoc. IV. in Conc. Lugdun.*
(23) *Idem.*
(24) *Alex. IV.*
(25) *Idem.*
(26) *Clem. IV.*
(27) *Idem.*
(28) *Bonif. VIII.*

Cap. VIII. *Epiſcoporum.* (1) Interdictus eſt ingreſſus Eccleſiæ Regularibus, vel ſæcularibus etiam exemptis ſcienter celebrantibus, vel celebrari facientibus Divina in Civitatibus, vel locis interdictis, niſi ſecundum permiſſionem juris; ac excommunicatos, vel interdictos publice ad divina, Sacramenta, vel ſepulturam admittentibus.

☞ *Vide Clementin.* Ex frequentibus 1. *de ſent. excomm.*

Cap. IX. *Per exemptionem.* (2) Eccleſia conceſſa, hæc, & ipſius monachi, vel canonici, clerici etiam & converſi, ac perpetuo oblati, non vero ejuſdem parochus, nec parochiani intelliguntur exempti. Verum ſi canonici alicujus Eccleſiæ eximantur, ipſi ſoli, non autem Eccleſiæ, vel alii ejus clerici ſunt exempti. Si autem clerici cujuſvis Eccleſiæ eximantur, tum tam canonici, quam alii clerici eximuntur, non tamen Eccleſia, niſi aliud in exemptionis privilegio exprimatur.

Cap. X. *Si Papa.* (3) Ponit formas privilegiorum, quorum quædam exemptionem conferunt, quædam non.

☞ *Vide declarationem in cap. unic.* Litteris *de Probat. in Clement.*

Cap. XI. *Licet.* (4) Celebrantes divina ex privilegio tempore interdicti clauſis Eccleſiis, extraneos admittere nequeunt. Singularis perſona ſuper hoc privilegiata familiares ſuos admittit; ſecus in familia conventus taliter privilegiati. Hoc privilegio non gaudet ille, cujus culpa ponitur interdictum.

☞ *Vide c.* Alma mater 24. *de ſent. excom. in 6.*

Cap. XII. *Quoniam.* (5) Epiſcopi cum altari viatico celebrare poſſunt, & ſibi facere celebrari; ita tamen, quod non violent interdictum.

☞ *Vide Addit. meas lib. III. tit. XLI. n. 1.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. VII. continente II. Capitula.*

Cap. I. *Religioſi.* (6) Excommunicantur Religioſi excommunicatione Papæ reſervata, & denunciandi ut tales a locorum Ordinariis, non obſtantibus exemptionibus, & privilegiis, præſumentes. 1. adminiſtrare ſine licentia parochi extremam unctionem, & Euchariſtiam (*in Paſchate*). 2. ſolemnizare matrimonia. 3. abſolvere excommunicatos a ſententiis ſtatutorum provincialium, aut ſynodalium, & a canone, præter quam in caſibus a jure, vel ex privilegio iiſdem conceſſis. 4. quemquam abſolvere a pœna, & culpa. Poſſunt tamen miniſtrare ſacramenta ſuis familiaribus domeſticis, aut pauperibus in eorum hoſpitalibus degentibus.

Interdicitur iiſdem. 1. Eccleſiarum Prælatis in ſuis ſermonibus detrahere. 2. Retrahere laicos a parochialis Eccleſiæ frequentia, vel acceſſu. 3. Indiſcretas Indulgentias promulgare. 4. Retrahere teſtatores a reſtitutionibus debitis, vel legatis favore matricis Eccleſiæ. 5. Procurare, ne in præjudicium tertii ſolvantur legata, vel debita, aut male ablata reſtituantur, & ſibi, vel ſuis, aut conventibus erogentur. 6. Abſolvere a caſibus Sedi Apoſt. vel Ordinariis reſervatis. 7. Auſu temerario indebite vexare, ſuam juſtitiam proſequendo, Eccleſiaſticos præſertim coram Judicibus a Sede Apoſt. delegatis, eoſque convenire ad loca plura, & multum remota. Contrafacientes vero circa prædicta omnia mulctandos eſſe per duos menſes pœnis imponi ſolitis ab eorum Conſtitutionibus pro delictis gravibus. Superiores autem incurrere ſuſpenſionem ab officio (*ut hic putat Gloſſ.*) ſi poſt menſem non exhibuerint ſatisfactionem damnificatis ut ſupra; quæ durare debeat quouſque ſatisfactum fuerit. Ponit moderationem circa duos primos caſus.

☞ *Vide moderationem Elench. II. n. CLXX.*

Cap. II. *Archiepiſcopo.* (7) Archiepiſcopi per loca exempta Provinciæ ſuæ Crucem ante ſe deferunt: ipſi etiam, & Diœceſani ibi benedicunt; audiunt divina, & illa celebrant, & faciunt celebrari: per hoc tamen exemptis, vel privilegiatis in aliis nullum fit præjudicium.

IN EXTRAVAGANTIBUS JOANN. XXII. *Lib. V. ſub eod. Tit. & ibi tit. XI.*

Cap. unic. *Ad noſtri.* (8) Annullantur quædam aſſerta privilegia circa bannitorum receptionem.

IN EXTRAVAGANTIBUS COMMUNIBUS. *Lib. V. ſub eod. Tit. & ibi tit. VII. continente IV. Capitula.*

Cap. I. *Inter cunctas.* (9) Dat Prædicatoribus, & Minoribus privilegia plurima circa Prædicationes, Confeſſionum auditiones, & ſepulturas.

☞ *Vide Clement. 2. de Sepult. & cap.* Vices 2. *in Extr. com.*

☞ *Vide etiam correctionem Elench. I. n. LXVI. & LXVII. ac Elenc. II. n. CLXXI. & CLXXII.*

☞ *Hic, ſicuti & in cap.* Super cathedram *& cap.* Dudum *de ſepult. Bened. XI. Bonif. VIII. & Clem. V. excipiunt horam, in qua prohibetur Regularibus prædicare in ſuis Eccleſiis, & in communibus plateis, quando ipſemet Epiſcopus prædicat, vel coram ſe ſolemniter prædicare facit. Sed hæc ſecunda prohibitionis pars ex Decretis Cong. Conc. in Brunduſina* 10. *Mart.* 1645. *&* 12. *Julii* 1687. *relatis a Bened. XIV. lib. IX. de ſynod. Diœc. cap. 17. n. 7. intelligenda eſt ſolum, quando Epiſcopus* - Ex cauſa publica, convocatis Clero, Magiſtratibus, & populo coram ſe prædicare faciat, non vero cum intereſt concionibus intra annum fieri conſuetis.

Cap. II. *Meruit.* (10) Rex Franciæ, & Regnicolæ per Extravagantem, *Unam ſanctam, ſupra de major. & obed.* non amplius ſubjiciuntur Eccleſiæ Romanæ, quam prius erant.

Cap. III. *Divina.* (11) Ordinarii nequeunt ferre cenſuras in ſuos ſubditos pro ſuis negotiis Romam euntes, ibi manentes aut ab ea recedentes; nec illos privare beneficiis: quod ſi fecerint, irritum eſt. Et ſi beneficia illorum aliis ſint collata, tam dantes, quam recipientes ipſo facto ſunt excommunicati, & a ſolo Papa abſolvendi.

☞ *Quas limitationes hæc Decretal. recipiunt, vide Fagn. cap.* Licet 20. *de for. comp. n. 44. & ſeqq. & vide correctionem Elencho II. n. CLXXIII.*

Cap. IV. *Exhibita.* (12) Dicit, quod Hoſpitalarii S. Joannis ex ſtatuto, conſuetudine, vel privilegio habentes annalia beneficiorum vacantium, percipere debeat portionem, quam haberent beneficia obtinentes, ſi in illis eſſent reſidentes.

DE PURGATIONE CANONICA.

TITULUS XXXIV. *continens XVI. Capitula.*

Cap. I. *Nobilis.* (13) Infamatus fide dignus, per juramentum ſe purgat; alias ſecus: & enormiter peccans ad juramentum non admittitur.

Cap. II. *Si quis.* (14) Infamatus tertio monitus ſe non corrigens, uſque ad purgationem ab officio ſuſpenditur.

Cap. III. *Moniales.* (15) Etiam Regulares purgant ſe de delicto ſecundum regulam canonicam.

Cap. IV. *Si quis.* (16) Si delictum eſt probabile, non indicitur purgatio, alias ſecus.

Cap. V. *Quoties.* (17) Infamatus, contra quem crimen probari non poteſt, debet ſe purgare juramento, de veritate: compurgatores vero de credulitate.

Cap. VI. *Nos inter.* (18) Epiſcopus paræcianum ſuum infamatum compellit ad ſe purgandum; niſi ab eo legitime appellaverit.

Cap. VII. *Cum P.* (19) Compurgatores debent eſſe honeſti, & notum habere eum, quem purgant; nec debent a Judice, vel alio impediri, & deficiens in purgatione, punitur ut convictus.

Cap. VIII. *Ex tuarum.* (20) Abſolutio facta ſecundum purgationem vulgarem non tenet, qua non obſtante, poteſt indici de novo purgatio, & admitti accuſatio.

Cap. IX. *Conſtitutus.* (21) Sufficit, quod compurgator ſit toleratus ab Eccleſia bonæ famæ; nec de crimine ſuſpectus condemnatur.

Cap. X. *Inter.* (22) Propter magnitudinem criminis infamatus ſuſpendi poteſt nedum ab officio, ſed etiam a beneficio, donec ſe purgaverit; & augetur propter hoc numerus compurgatorum. Ex cauſa interdum poſt purgationem præſtitam ſuſpenditur quis ad tempus. Et deficiens in purgatione punitur ut convictus.

Cap. XI. *Cum dilectus.* (23) Ad purgationem admittuntur perſonæ vicinæ, & honeſtæ.

Cap. XII. *Cum in juventute.* (24) Si infamia ortum non habet ex probabilibus conjecturis, non eſt de neceſſitate indicenda purgatio; poteſt tamen indici ad inſtantiam purgandi.

Cap. XIII. *De teſtibus.* (25) Compurgator jurat de credulitate.

Cap. XIV. *Accedens.* (26) Infamatus ſuper defectu natalium non debet promoveri, niſi prius ſe purget.

Cap. XV. *Cum dilectis.* (27) Super notorio crimine non eſt indicenda purgatio: & pendente cauſa ſuper criminibus coram Papæ Delegato, purgatio ab Ordinario ſuper eis recepta non tenet.

(1) *Idem.* (2) *Idem.* (3) *Idem.*
(4) *Idem.* (5) *Idem.* (6) *Clem. V. in Conc. Vien.*
(7) *Idem.* (8) *Jo. XXII* (9) *Bened. XI.*

(10) *Clem. V.* (11) *Eug. IV.*
(12) *Jo. XXII. Mag. & Fratr. Hoſp. S. Jo. Hieroſ.*
(13) *Ex Conc. Tribur.* (14) *Ex Conc. Agathen.*
(15) *Ex Conc. Melden.* (16) *Ex eodem.*
(17) *Innoc. II. Aquilejen. Patriar. & Ep. Mantuan.*
(18) *Alex. III. Eurien. Epiſc.*
(19) *Idem Calat. Elect.* (20) *Luc. III.*
(21) *Idem VVinton. Epiſc.*
(22) *Innoc. III. Senon. Archiep.* (23) *Idem Ab. S. Dion. & Prior. S. Mart. de Campis, & Mag. Schol. Aurel.* (24) *Idem.*
(25) *Idem Turon. Archiepiſc.*
(26) *Idem Florent. Ep.*
(27) *Idem Ab. Argent. &c.*

Cap. XVI. *Accepimus*. (1) Non ſufficit Prælato de criminibus infamato jurare, cum ſe purgat, quod ab illis ſit immunis; ſed jurare debet, quod poſt ſuam promotionem dicta crimina non commiſit.

DE PURGATIONE VULGARI.

TITULUS XXXV. *continens III. Capitula*.

Cap. I. *Cura*. (2) Duella, & aliæ purgationes vulgares prohibitæ ſunt, quia per eas multoties condemnatur abſolvendus; & Deus tentari videtur.

Cap. II. *Significantibus*. (3) *Summa ut ſupr.*

Cap. III. *Dilecti*. (4) *Summa ut cap. 1.*

DE INJURIIS, ET DAMNO DATO.

TITULUS XXXVI. *continens IX. Capitula*.

Cap. I. *Si rixati*. (5) Percutiens aliquem, ſi percuſſus jacuerit in lecto, percutiens operas ejus, & expenſas in medicos reſtituet.

Cap. II. *Si quis*. (6) Aperiens ciſternam, & eam non operiens, reddet pretium jumentorum, quæ in eam ceciderint, & quod mortuum fuerit ipſius erit.

Cap. III. *Si Bos*. (7) Si bos cornupeta fuerit ab heri, & nudius tertius, dominus qui eum non cuſtodivit, reddet bovem pro bove, & cadaver integrum accipiet.

Cap. IV. *Si læſerit*. (8) Ledens agrum, vel vineam vel per ſe, vel per ſua animalia, pro damno æſtimationem reſtituet.

Cap. V. *Si egreſſus*. (9) Si ignis combuſſerit ſegetes, reddet damnum, qui ignem ſuccenderit.

Cap. VI. *Si quis*. (10) Qui domum, vel aream incenderit voluntarie, incenſa omnia reſtituet, & tres annos pœniteat.

Cap. VII. *Olim*. (11) Sæcularis poteſtas Clericum banniens, condemnari debet a Judice Eccleſiaſtico ſecundum æſtimationem injuriæ in expenſis, & damnis.

☞ *Vide pœnam additam a Clementina I. de Pœnis.*

Cap. VIII. *In noſtra*. (12) Qui jurat ſtatutum de non repetendis damnis, hoc non obſtante, expenſas repetere poterit. *Vel ſic*. Statutum de damnis non repetendis, ad expenſas non extenditur.

Cap. IX. *Si culpa*. (13) Quiſque tenetur ad injuriam, quam vel per ſe, vel aliis opem dando irrogavit; ſicuti & ad damnum, quod culpa ſua dedit, vel intulit per propria animalia.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. VIII.*

Cap. unic. *Et ſi*. (14) Repræſaliæ concedi, vel conceſſæ extendi non debent contra Eccleſiaſticos; & contrafacientes, niſi revocent intra menſem, ſingulares ſunt excommunicati; Univerſitates interdictæ.

DE POENIS.

TITULUS XXVII. *continens XIII. Capitula*.

Cap. I. *Ex qua*. (15) Toties puniendus eſt criminoſus, quoties delictum iterat.

Cap. II. *Presbyteri*. (16) Interficiens Presbyterum puniendus eſt, & pœnæ pars Eccleſiæ, cui præfuit, alia pars pro ejus anima diſtribuitur.

☞ *Hæc pœna lata fuit a Conc. Triburienſi juxta morem Germaniæ, ubi tunc temporis homicidium non multabatur ultimo ſupplicio, ſed certa ſoluta pecunia, quod dicebatur compoſitio. Hodie tamen attendendæ ſunt pœnæ contra homicidas.*

Cap. III. Licet. (17) Non debent Prælati pro criminoſis ſuſtinendis pecuniam exigere, nec etiam correctionis cauſa ex cupiditate pœnam pecuniariam imponere.

☞ *Textus loquitur de criminoſis Clericis, & laicis. Circa laicos non ſubditos puniendos intellige pro cauſis, vel de jure, vel de conſuetudine ad forum Eccleſiaſticum pertinentibus.*

Circa pœnam pecuniariam imponendam ex cupiditate concordat Trid. ſeſſ. 21. cap. 1. de reform.

Verum circa facultatem in textu tributam Archidiacono cognoſcendi hujuſmodi cauſas vide correctionem Elencho II. num. CLXXIV.

Cap. IV. *Calumniam*. (18) Victus condemnatur victori præſenti in expenſis, etiam in cauſis pecuniariis, niſi ſententia pro abſenti feratur.

Cap. V. *Quod in dubiis*. (19) Clericus cauſam, ſeu operam præbens bello, deponendus eſt.

Cap. VI. *Tua*. (20) Clericus pro magno ſcelere deponi debet, & in monaſterio detrudi.

☞ *Hodie hæc pœna non eſt amplius in uſu, ſed commutata eſt vel in ergaſtulum, vel ad carceres etiam perpetuos, vel, ut communiter in praxi eſt, ad triremes.*

Cap. VII. *Conſtitutus*. (21) Si uterque contrahentium venit contra contractum, uterque poteſt exigere pœnam ad invicem promiſſam.

Cap. VIII. *Super*. (22) Si teſtis propter vacillationem incarceretur, infamiam non incurrit.

Cap. IX. *Suam*. (23) Obligatus ad certam quantitatem certa die ſub pœna ſolvendam, ſi partem intra terminum ſolvit, ad pœnam integram non tenetur.

Cap. X. *Ad aures*. (24) Occidentes Prælatum, privantur beneficiis, & feudis receptis ab Eccleſia, cui præerat Prælatus ille, nec eis, vel hæredibus reſtituentur, nec alia de novo concedi debent.

☞ *Hodie in occidente, capiente, vel banniente Epiſcopum auctæ ſunt ſimiles pœnæ, de quibus in Clementin.* Si quis ſuadente *hoc eod. tit. Imo incurritur excommunicatio Papæ reſervata in Bulla* Cœnæ *cap. 11. & vide notata infra cap.* Felicis *5. in 6.*

Cap. XI. *Dilectus*. (25) Prorumpens contra Judicem, arbitrio Superioris punitur.

Cap. XII. *In quibuſdam*. (26) Patroni, Advocati, vel Vicedomini vindicantes ſibi in Eccleſiis pluſquam jura permittant, per cenſuram Eccleſiaſticam compeſcuntur; & ſi occidunt Prælatum, vel Clericum Eccleſiæ per ſe, vel per alios, perdunt quod habent ab Eccleſia, & eorum poſteri uſque ad quartam generationem non admittuntur ad Clerum, nec in Religionibus præficiuntur.

☞ *Hac pœna juxta magis communem receptam ſententiam ex decreto Cong. Concil. 2. Aug. 1628. relato a Benedicto XIV. lib. XIII. de Synod. cap. 24. n. 21. non afficiuntur filii ante patratum homicidium progeniti.*

Cap. XIII. *Gravem*. (27) Domino excommunicato manente, ſubditi fidelitatem non debent, & ſi longo tempore in ea perſtiterit, ac monitus non paruerit, ab ejus debito abſolvuntur.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. IX. continente V. Capitula.*

Cap. I. *Romana*. (28) De veteri jure poterit Archiepiſcopus, cum in Provincia ſua juriſdictionem ſuam exequitur, punire notorios injuriantes ſibi, nunciis, & familiæ ſuæ, ſi per id ſua juriſdictio impeditur; alias non, niſi conſuetudo plus tribuat: ſed hodie tales injurias tunc punit, etiamſi juriſdictionem non impediant.

Cap. II. *Degradatio*. (29) Docet, quibus aſſiſtentibus, & quomodo fieri debeat degradatio.

☞ *Vide moderationem Elencho II. n. CLXXV.*

Cap. III. *Quamvis*. (30) Quis poteſt puniri pœna carceris perpetuo, & ad tempus.

Cap. IV. *Ubicumque*. (31) Pœna alicui impoſita, & ejus poſteris, non extenditur ad poſteros lineæ femineæ; niſi aliud in jure, vel ſententia ſit expreſſum.

Cap. V. *Felicis*. (32) 1. Punit inſequentes, percutientes, aut capientes Cardinales, & ejus criminis ſocios. 2. Eorum filios, & nepotes. 3. Ipſis inſectatoribus pœnam addit. 4. Quam ſatisfactionem, cum abſolventur, facere debeant: & quid per abſolutionem conſequantur. 5. De nudis conſiliariis, vel ſimpliciter faventibus huic crimini. 6. Ad collaterales permittit pœnas extendi. 7. Ponit pœnam de inſequentibus Clericos, vel Religioſos, familiares Papæ, vel Cardinalium. 8. Ac pœnam de occidentibus Cardinales. 9. Dicit poteſtates ſæculares nihilominus pœnis legalibus contra tales uti debere, & hanc Conſtitutionem etiam facere obſervari; & contra facientibus pœnam imponit.

☞ *Ex Conſtit. Leonis X.* Temerariorum: *omnes pœnæ hic contentæ extenſæ ſunt ad invadentes manu armata, & hoſtiliter diripientes domum alicujus Cardinalis, tam tempore conclavis, etiam ſi in Papam fuerit electus, quam quocumque alio tempore, ibique exiſtentem quempiam vulnerantes, ac ad eorum ſocios, mandantes, ratum habentes, faventes, & defendentes. Et ex Conſtit. S. Pii V.* Infelicis: *extenduntur etiam ad non revelantes aliquid ex prædictis actibus. Vide Bullam Cœnæ cap. 11.*

IN

(1) *Idem Ep. Ling. & Ab. Moriſmundi Ciſterc. Ord. Ling. Diæc.*
(2) *Cæl. III.* (3) *In. III. Prior, S. Pet. Spolet.* (4) *Hon. III.*
(5) *In Exod. cap. 21.* (6) *In eod.*
(7) *Ex eod.* (8) *Ex eod. c. 22.*
(9) *Ex eod.* (10) *Ex Pœnitential. Roman.*
(11) *Honor. III. Ep. Florent.* (12) *Greg. IX.*
(13) *Idem.* (14) *Greg. IX. in Conc. Lugdun.*
(15) *Ex Conc. Tolet.*
(16) *Ex Conc. Tribur.*
(17) *Alex. III. Cantuar. Archiep.* (18) *Idem.*

(19) *Innoc. III. Nidroſ. Archiep.*
(20) *Idem Lond. Epiſc.* (21) *Idem Ab. & Fratr. Cryp. ferr.*
(22) *Idem Prior. S. Fridian. & Magiſt. B. Can. Piſan.*
(23) *Idem Spolet. Ep.* (24) *Idem Vicentin. Ep.*
(25) *Idem.* (26) *Ex Conc. Later.*
(27) *Honor. III. Præp. Archid. & H. de Pariſiis, Can. Sueſſan.*
(28) *Innoc. IV.*
(29) *Bonif. VIII. Biter. Epiſc.*
(30) *Idem.* (31) *Idem.*
(32) *Idem.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eod. Titulo & ibi tit. VIII. continente III. Capitula.*

Cap. I. *Si quis*. (1) Percutiens Epiſcopum, capiens, & banniens, vel hoc mandans, vel ratificans, ſocius, conſiliarius, fautor, & defenſator cum ſuis poſteris, civitas in hoc delinquens, & ejus officiales, pœnis variis hic puniuntur.

☞ *Concordat cap. 11. Bullæ Cœn. excepto, quod hic excommunicantur bannientes Epiſcopum de quocumque territorio, ibi vero illum bannientes tantum de terra, in qua juriſdictionem, vel aliquod jus habet. Hic excommunicantur etiam ratum habentes bannimentum, non autem ibi. Item ibi excommunicantur hoſtiliter eum inſequentes, hic vero non.*

Repetit jus antiquum de abſolutis in mortis articulo, qui ſanati reincidunt, ſi non ſatisfaciant.

Cap. II. *Multorum*. (2) Procurantes capi Eccleſiaſticos, ut renuncient beneficiis, vel ut citati non vadant ad Curiam, præter excommunicationem per Canones antiquos latam, Prælati a perceptione fructuum per triennium ſunt ſuſpenſi; Inferiores vero beneficiis ſunt privati. Eamdem pœnam incurrunt ipſi citati, qui ſe capi procurant. Reſignatio ſic facta non tenet, etiamſi per Prælatos recepta fuerit, vel ratificata.

Cap. III. *Cupientes*. (3) Excommunicat Religioſos mendicantes tranſgreſſores Conſtit. Bonif. VIII. (cap. *Cum ex eo* de exceſ. Prælat. in 6.) Item omnes Religioſos, qui in ſermonibus, vel alibi retrahunt a ſolutione decimarum: quarum ſolutionem certis diebus, & in confeſſionibus ſuadere tenentur ſub certis pœnis, quas incurrunt: niſi ſint tales, quorum monaſteriis, vel Eccleſiis competat percipere decimas.

☞ *Circa retrahentes a ſolutione decimarum concordat Trid. ſeſſ. 25. cap. 2. de ref. Et vide correctionem Elencho I. n. LXIV. & moderationem Elencho II. n. CLXXVI.*

Excommunicat violatores cap. *Animarum 1. de ſepult. in 6.* & abſolutionem Papæ reſervat.

IN EXTRAVAGANTIBUS JOANN. XXII. *Lib. V. ſub eod. Titulo & ibi tit. XII.*

Cap. unic. *Dierum*. (4) Enumerat XVI. modos offenſarum hominum Marchiæ, & totidem pœnas imponit contra eas in poſterum facientes.

IN EXTRAVAGANTIBUS COMMUNIBUS. *Lib. V. ſub eod. Tit. & ibi tit. VIII.*

Cap. unic. *Divinis*. (5) Agit de delictis Epiſcopi Caturcenſis, & pœnis ipſi inflictis.

DE POENITENTIIS, ET REMISSIONIBUS.

TITULUS XXXVIII. *continens XVI. Capitula*.

Cap. I. *Manifeſta*. (6) Pro manifeſto peccato pœnitentia publica imponi debet.

☞ *Vide moderationem Elencho II. n. CLXXVIII.*

Cap. II. *Qui Presbyterum*. (7) Ponit pœnitentiam occidentis Presbyterum.

☞ *Vide correctionem Elencho I. n. XXI. & LXVIII.*

Cap. III. *Significavit*. (8) Conſideratis circumſtantiis, arbitraria pœnitentia indicenda eſt ei, qui modum exceſſit ſe defendendo.

Cap. IV. *Quod autem*. (9) Indulgentiæ conceſſæ per Prælatos non ſubditis, non proſunt.

Cap. V. *Quod quidam*. (10) Non eſt vere pœnitens, qui peccandi animum non deponit; ſalutaribus tamen, & crebris monitis eſt adjuvandus.

Cap. VI. *Licet*. (11) Debens ex pœnitentia certa die in pane, & aqua jejunare, poteſt deficiente pane, aliis cibis uti.

Cap. VII. *Quæſitum*. (12) Sacerdos græcus procurans, vel negligens oppreſſionem filiorum in lectis, debet abſtinere ab Altaris officio; nec ei imponitur pœnitentia publica: ſecus ſi delictum eſt publicum.

Cap. VIII. *Deus*. (13) Sacerdos pœnitentiam injungere debet ſecundum quantitatem exceſſus pœnitentis, contritionem, & alias circumſtantias.

Cap. IX. *Officii*. (14) Non deneganda eſt abſolutio mulieri, quæ ſibi partum alienum ſuppoſuit, vel proprium ex adulterio ſuſcepit; ſi eum nolit marito detegere.

Cap. X. *Nova*. (15) Abbatiſſa Moniales benedicere, confeſſiones audire, & publice prædicare non poteſt.

Cap. XI. *Quod in te*. (16) Tempore generalis interdicti conceditur pœnitentia Cruceſignatis, & peregrinis, & morientibus etiam Viaticum. Clerici, qui ſervarunt interdictum, poſſunt cum ſilentio in cœmeterio ſepeliri. Et in conventualibus Eccleſiis bini, vel trini horas ſubmiſſa voce dicere.

☞ *Vide limitationem Elencho I. n. LXIX.*

Cap. XII. *Omnis*. (17) Quilibet doli capax tenetur ſaltem ſemel in anno confiteri proprio Sacerdoti, vel de ejus licentia alteri, & Euchariſtiæ Sacramentum ad minus in Paſcha recipere.

☞ *Circa confeſſionem vide correctionem Elencho II. num. CLXXIX. & innovationem Elencho IV. n. XXVII.*

Sacerdos revelans confeſſionem, deponendus eſt, & detrudendus in monaſterium ad perpetuam pœnitentiam.

☞ *Circa hanc detruſionem vide notata in cap.* Tuæ *6. de pœnis.*

Cap. XIII. *Cum infirmitas*. (18) Medici debent infirmos ante omnia inducere ad confeſſionem ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ ferendæ ſententiæ, duraturæ quouſque ſatisfecerint.

☞ *Ex Conſt. S. Pii V.* Super Gregem *præter dictam pœnam, aliaſque arbitrio Epiſcopi infligendas, ſi poſt tertiam viſitationem eis non conſtiterit, infirmum confeſſionem peregiſſe, iterum eum viſitantes incurrunt ipſo facto juris infamiam, & privationem gradus medicinæ. Collegium autem medicorum admittens aliquem ad doctoratum medicinæ abſque prævio juramento de obſervanda hac Conſtit. ipſo facto pariter incurrit privationem facultatis doctorandi. Ex Conc. Rom. ſub Bened. XIII. tit. 32. c. 1. in Append. §. 28. num. 4. Medici contrafacientes incurrunt excommunicationem latæ ſententiæ Epiſcopo reſervatam.*

Cap. XIV. *Cum ex eo*. (19) Dicit. 1. Quomodo ſe gerere debeant eleemoſynarum Quæſtores. 2. In dedicatione Baſilicæ ultra annum, & in anniverſario dedicationis, & in litteris indulgentiarum conceſſis ab alio, quam a Papa, ultra XL. dies remiſſio excedere non debet.

☞ *Vide correctionem Elench. II. n. CLXXX.*

Cap. XV. *Noſtro*. (20) Archiepiſcopus intra Provinciam ſuam poteſt concedere indulgentias juxta cap. *Cum ex eo 14. ſupr.*

Cap. XVI. *Ne pro dilatione*. (21) Epiſcopus, & alii ſuperiores, ac minores Prælati exempti poſſunt ſine licentia Superioris ſibi eligere confeſſorem.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. X. continente III. Capitula.*

Cap. I. *Romana*. (22) Agit 1. de eleemoſynarum Quæſtoribus. 2. dicit idem quod *cap. Noſtro 15. ſupr.*

☞ *Vide correctionem Elencho II. n. CLXXXI.*

Cap. II. *Si Epiſcopus*. (23) Conceſſio generalis confeſſoris non tangit ſpecialiter reſervata Epiſcopo: nec obtentu conſuetudinis poteſt quis ſibi eligere confeſſorem.

Cap. III. *Indulgentiæ*. (24) Epiſcopi in concedendis indulgentiis ſervare debent diſpoſita in cap. *Cum ex eo 14. hoc eod. tit. ſupr.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. IX. continente II. Capitula.*

Cap. I. *Cum ſecundum*. (25) Damnatis ad mortem petentibus pœnitentiam, concedi debet; nec valet contraria conſuetudo.

Cap. II. *Abuſionibus*. (26) Agit de eleemoſynarum Quæſtoribus.

☞ *Vide correctionem Elencho II. n. CLXXXII.*

IN EXTRAVAGANTIBUS COMMUNIBUS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. IX. continente IV. Capitula.*

Cap. I. *Antiquorum*. (27) Centeſimo quoque anno viſitantibus Baſilicas Petri, & Pauli Apoſt. pleniſſima peccatorum venia conceditur.

Cap. II. *Unigenitus*. (28) Annus Jubilæus reducitur ad L. annum.

Cap. III. *Et ſi*. (29) A caſibus Papæ reſervatis nemo poteſt abſolvere ſine ejuſdem ſpeciali licentia.

Cap. IV. *Quemadmodum*. (30) Annus Jubilæi reducitur ad XXV. quemlibet annum, & illo durante aliæ indulgentiæ ubique ceſſant.

☞ *Quæ præſerventur, vide Additiones meas hoc eod. tit. poſt num. 10.*

Cap. V. *Et ſi*. (31) Multæ gratiæ a Sixto IV. conceſſæ revocantur.

DE

(1) *Clem. V. in Conc. Vien.* (2) *Idem.*
(3) *Idem.* (4) *Joan. XXII.*
(5) *Idem.* (6) *D. Greg.*
(7) *Ex Conc. Mogunt.* (8) *Alex. III. Mediol. Archiep.*
(9) *Idem Cantuar. Archiep.*
(10) *Idem Belvacen. Epiſc.*
(11) *Idem Tribur. Archiepiſc.*
(12) *Clem. III.* (13) *Innoc. III. Livon. Epiſc.*
(14) *Idem E. Tit. S. Laur. &c. Apoſt. Sed. Leg.*
(15) *Idem Toletin. & Burgen. Epiſcop. & Abb. de Moribundo Ciſterc. Ord.*

(16) *Idem.* (17) *Innoc. III. in Conc. Lat.*
(18) *Idem ibid.* (19) *Idem ibid.*
(20) *Honor. III. Ab. & Conv. S. Petri de Praxellis Lexov. Diæc.*
(21) *Greg. IX.* (22) *Innoc. IV. in Conc. Lugd.*
(23) *Bonif. VIII.*
(24) *Idem.* (25) *Clem. V. in Conc. Vien.* (26) *Idem.*
(27) *Bonif. VIII.* (28) *Clem. VI. Archiep. Tarrac. & Suffrag.*
(29) *Paul. II. Venet.* (30) *Sixt. IV.* (31) *Idem.*

DE SENTENTIA EXCOMMUNICATIONIS.

TITULUS XXXIX. *continens LX. Capitula.*

Cap. I. *Super*. (1) Impubes Clericum percutiens, ab Epiſcopo abſolvi poteſt: & qui joco, vel cauſa diſciplinæ percutit Clericum, etiamſi ſit major, excommunicatus non eſt; ſecus qui ex odio, & per Papam abſolvitur.

Cap. II. *Monachi*. (2) Monachos ſe ad invicem percutientes abſolvit Abbas. Idem in Canonicis regularibus; & Abbatis diſcretione deficiente, recurritur ad Epiſcopum.

Cap. III. *Si vero*. (3) Oſtiarius, qui Clericum percuſſit non graviter, ab Epiſcopo abſolvi poteſt. Officialis deliberate injiciens manum in Clericum, per Papam abſolvitur. Qui repellendo vim vi, Clericum percutit, excommunicatus non eſt. Qui percutit Clericum turpiter inventum cum uxore, matre, ſorore, vel filia excommunicatus non eſt: ſecus cum conſanguinea remota.

Cap. IV. *Si vero*. (4) Qui percutit Clericum ignorans probabiliter eum Clericum, excommunicatus non eſt: ignorantiam tamen probare debet per juramentum, & ſi hoc præſtare recuſat, pro excommunicato haberi debet.

Cap. V. *Non dubium*. (5) Percutiens Clericum, vel religioſum, excommunicatus eſt, nec ab alio, quam a Papa abſolvitur, præterquam in mortis articulo.

☞ *Si percuſſio eſt levis, dic ut cap.* Si vero 3. *ſupr.*

Cap. VI. *Mulieres*. (6) Mulieres, quæ inciderunt in Canonem, *ſi quis ſuadente*, abſolvuntur ab Epiſcopo. Item perſonæ, quæ non ſunt ſui juris, vel ſunt delicatæ, de quibus dubitatur, quod non poſſent commode accedere ad Curiam.

Mandans Clericum percuti, excommunicatus eſt, ſicut percutiens.

Cap. VII. *Porro*. (7) Excommunicatus per injectionem manuum in Clericum, licet occultus, abſolvitur per ſolum Papam.

☞ *Vide in Auctore lib. V. hoc eod. tit. n. 24.*

Cap. VIII. *Nulli*. (8) Etiam privilegiati tenentur vitare excommunicatum: & per injectionem manuum in Clericum excommunicati ſunt.

Cap. IX. *Parochianos*. (9) Percutiens monachum, vel converſum religioſum, debet denunciari excommunicatus, & vitari, donec fuerit per Papam abſolutus.

Cap. X. *Ex tenore*. (10) Ponitur forma præcepti, quod cum juramento fieri debet illi, qui pro violenta manuum injectione in Clericum excommunicatus abſolvitur.

Cap. XI. *De cetero*. (11) Excommunicatum pro percuſſione Clerici abſolvit Epiſcopus, ſi ſine periculo Papam adire nequit: debet tamen illi mandare, quod adeat Papam, impedimento ceſſante.

Cap. XII. *Ad hæc*. (12) Cum Papa abſolutionem excommunicati delegat, mandat recipi cautionem de parendo mandatis Eccleſiæ.

Cap. XIII. *Ea noſcitur*. (13) Excommunicatus per Canonem, *ſi quis ſuadente*, ſive dives, vel pauper, per Papam abſolvendus eſt, vel ejus Legatum. Fallit in muliere, ſene, infirmo, vel mutilato, qui per Epiſcopum abſolvi poſſunt.

Cap. XIV. *Cum non*. (14) Ante denunciationem vitandus eſt excommunicatus pro violenta manuum injectione in Clericos, niſi ſit occultus. Interficiens Clericum, qui, contempto Clericali habitu ſe enormitatibus immiſcuit, excommunicatus non eſt.

☞ *Vide reſtrictionem Elencho I. n. LXXI.*

Cap. XV. *Cum deſideres*. (15) Ante abſolutionem communicandum non eſt excommunicato, licet juraverit parere mandatis Eccleſiæ, vel compoſuerit cum offenſo. Infamato de excommunicatione communicandum non eſt, niſi ſe purget, vel ad cautelam abſolvatur.

☞ *Vide reſtrictionem Elencho I. n. LXXII.*

Cap. XVI. *Veniens*. (16) Sacerdos ejiciens regularem de Eccleſia officia divina turbantem, excommunicatus non eſt.

Cap. XVII. *Pervenit*. (17) *Summa ut 1. pars cap.* Si vero 3. *ſupr.*

Cap. XVIII. *Significavit*. (18) Clericus, qui ſcienter, & ſponte participat excommunicato in divinis, excommunicatus eſt excommunicatione majori, & tantum abſolvendus per Papam.

☞ *Intellige, ſi communicat cum excommunicato non a jure, ſed ut denunciato a Papa, vel ab homine ut vitando. Theſ. verb.* Cenſura *cap. 6.*

Cap. XIX. *Tua*. (19) Excommunicatus pro injectione manuum in Clericum, vel incendiarius, poſt publicationem a ſolo Papa abſolvitur.

☞ *Etiamſi declaratus fuerit excommunicatus a ſolo Ordinario. Gloſ. hic verb.* Publicati.

Cap. XX. *Ad eminentiam*. (20) *Summa ut 1. pars cap.* Ea noſcitur 13. *ſupr.*

Cap. XXI. *A nobis*. (21) Generalis excommunicatio ſolum ligat ſubditos proferentis.

Cap. XXII. *Conqueſti*. (22) Qui cum effractione ſpoliant Eccleſias, excommunicati ſunt, & per Papam tantum poſt denunciationem abſolvuntur.

☞ *Intellige ut ſupr. cap.* Tua 19.

Cap. XXIII. *Perpendimus*. (23) *Summa ut 2. pars cap.* Cum non 14. *ſupr.*

Cap. XXIV. *Univerſitatis*. (24) Judex Eccleſiaſticus faciens percuti Clericum per laicum, etiam cauſa diſciplinæ, excommunicatus eſt una cum verberante, & abſolvi debent a Papa.

Cap. XXV. *In audientia*. (25) Clericus, ut laicus incedens tertio monitus, non reſipiſcens, perdit privilegium Clericale.

Cap. XXVI. *Quod de his*. (26) *Summa ut cap.* De cetero 11. *ſupr.*

Cap. XXVII. *Cum pro cauſa*. (27) Ligatus pluribus excommunicationibus, licet ex eodem facto, obtinens abſolutionem, expreſſa una cauſa, ſeu una excommunicatione, non habetur pro abſoluto quoad aliam.

Cap. XXVIII. *A nobis*. (28) Decedenti in excommunicatione, licet contritus deceſſerit, non eſt communicandum ante abſolutionem, nec pro eo orandum, licet ſit quoad Deum abſolutus: ſed ſi conſtat de contritione præcedenti, abſolvetur etiam poſt mortem ab eo, a quo vivus fuerat abſolvendus: & hæredes ejus compelluntur per Eccleſiam ad ſatisfaciendum pro eo.

☞ *Circa onus impoſitum heredibus vide cap.* Parochiano 14. *de ſepul.*

Cap. XXIX. *Nuper*. (29) Detinens Clericum in cuſtodia, vel vinculis ſine læſione, excommunicatus eſt. Communicans excommunicato ſcienter in crimine, excommunicatus eſt; & niſi difficultas impediat, abſolvi debet ab excommunicatore cum juramento. Communicans vero extra crimen reconciliari poteſt per ſimplicem Sacerdotem ſine juramento.

☞ *De communicante cum excommunicato in crimine, intellige, ſi hic ſit nominatim denunciatus; nec ſufficit ſi ſit notorius percuſſor Clerici Theſ. verb.* Cenſura *cap. 5.*

Cap. XXX. *Quod in dubiis*. (30) Juramentum excommunicati de ſtando mandatis Eccleſiæ non habet vim abſolutionis. Excommunicato nullus communicare tenetur præter perſonas exceptas, alias incurrit minorem, & eſt excommunicandus majori, niſi ille eſſet excommunicatus cum participibus ſuis, quia tunc eſſet excommunicatus majori.

☞ *Vide correctionem Elencho I. n. LXXIII.*

Cap. XXXI. *Inter*. (31) Excommunicato communicare tenentur, qui prius erant ei obligati ad obſequium familiare: ſecus alii, niſi urgeat neceſſitas.

Cap. XXXII. *Cum illorum*. (32) Excommunicatus pro manuum injectione ſcienter recipiens Ordines, Clericus ſæcularis deponendus eſt; Regularis ab exequutione Ordinis eſt ſuſpenſus. Qui ignorans jus, vel factum, ſic excommunicatus recipit Ordines, ſi eſt Clericus ſæcularis, diſpenſat cum eo ſolus Papa, ſi regularis, diſpenſat Abbas, ſi ignorantia eſt probabilis, & factum non eſt grave.

Cap. XXXIII. *De Monialibus*. (33) Monialis percutiens monialem, Religioſum, aut Clericum ab Epiſcopo abſolvitur.

Cap. XXXIV. *Si vero*. (34) Contractus etiam, qui ſine communione expediri non poteſt, non diſſolvitur per excommunicationem ſupervenientem in eum, qui tenetur aliquid præſtare non excommunicato.

Cap. XXXV. *Ut famæ*. (35) Prælatus poteſt, & debet Clericum ſubjectum incorrigibilem incarcerare, & laici citra metum excommunicationis de Prælatorum licentia capere poſſunt Clericos, & ad judicium ducere.

Cap. XXXVI. *Contingit*. (36) Excommunicatus eſt, qui

(1) *Alex. III. Senon. Archiep.* (2) *Idem.* (3) *Idem.* (4) *Idem.* (5) *Idem Ab. & Prior. & aliis Eborac. Decc.* (6) *Idem.* (7) *Idem.* (8) *Idem.* (9) *Idem Epiſc. & Prælat. Gall.* (10) *Idem Jannen. Epiſc.* (11) *Idem Cenon. Ep.* (12) *Urb. III. eidem.* (13) *Clem. III.* (14) *Idem.* (15) *Idem.* (16) *Idem.* (17) *Idem.* (18) *Idem.*

(19) *Idem.* (20) *Idem.* (21) *Idem.* (22) *Idem.* (23) *Idem.* (24) *Idem.* (25) *Idem.* (26) *Idem.* (27) *Idem Archiep. &c. Lugdun.* (28) *Innoc. III. Ab. S. Andr.* (29) *Idem Uratiſl. Ep.* (30) *Idem Strigon. Archiep.* (31) *Idem Doctor Decret. Bonon.* (32) *Idem.* (33) *Idem Ep. Tiſtor.* (34) *Idem univ. Cruce ſig.* (35) *Idem Lund. Ep.* (36) *Idem Brachar. Archiep.*

qui in clericum etiam volentem manus injecerit violentas, etiam ſi hoc faciat in ſatisfactionem præcedentis injuriæ.

Cap. XXXVII. *Relatum*. (1) Servus excommunicatus pro injectione manuum in clericum, tenetur pro abſolutione ire ad Sed. Apoſt. ſed ſi ex hoc dominus, qui non fuit in culpa, grave damnum patiatur, vel ſervus hoc facit in ejus fraudem, abſolvi poteſt ab Epiſcopo, ſi læſio non fuit enormis.

Cap. XXXVIII. *Sacris*. (2) Excommunicatus ob participationem cum excommunicato, licet eum poſtea impugnet, ex hoc ſolo pro abſoluto non eſt habendus.

Cap. XXXIX. *Sicut*. (3) Semel excommunicatus debet vitari ſemper, niſi legitime probet ſe fuiſſe abſolutum.

Cap. XL. *Per tuas*. (4) Si excommunicatus ab Epiſcopo ad Metropolitanum appellat, ab eo abſolvi poteſt: Metropolitanus tamen volens ſuo Suffraganeo deferre, poteſt eum illi remittere abſolvendum; & tenetur etiam remittere, quando propter manifeſtum exceſſum fuit excommunicatus: & ante abſolutionem non auditur volens probare ſe injuſte excommunicatum: ſecus, ſi probare vult ſententiam eſſe nullam.

Cap. XLI. *Si aliquando*. (5) Papa ſuis litteris excommunicatum ſalutans, non ideo eum abſolvit.

Cap. XLII. *Officii*. (6) Excommunicatus a pluribus Prælatis ob plures cauſas, non eſt in communi reſtituendus, licet de una cauſa velit ſatisfacere; & impetrata abſolutio, tacitis aliis cauſis, non valet.

Cap. XLIII. *Reſponſo*. (7) Excommunicatis, & interdictis prædicari poteſt licite verbum Dei. Tempore generalis interdicti concedi poteſt baptiſmus, & chriſmatio in fronte, & pœnitentia morientium.

☞ *Vide limitationem Elench. I. n. LXXIV.*

Cap. XLIV. *Inquiſitioni*. (8) Si conjux ſcit pro certo impedimentum matrimonii, non debet reddere debitum; ſed potius excommunicationem pati: ſi autem hoc credat ex cauſa probabili, & diſcreta, poteſt reddere, ſed non exigere; & ſi ex levi, & temeraria cauſa, depoſita conſcientia, poteſt reddere, & exigere.

Cap. XLV. *Contingit*. (9) Per dimiſſionem habitus, & tonſuræ non perdit Clericus ante trinam monitionem privilegium Clericale.

☞ *Vide correctionem Elench. II. n. CLXXXIII.*

Cap. XLVI. *In præſentia*. (10) Ab excommunicati denunciatione repellitur, qui eum non præmonuit, & eidem communicavit.

Cap. XLVII. *Quanta*. (11) Excommunicatus eſt doloſe permittens Clericum percuti, ex quo poterat prohibere, & non prohibuit.

Cap. XLVIII. *Sacro*. (12) Prælatus excommunicare non debet ſubditum, niſi competenti monitione præmiſſa, & ex cauſa manifeſta, & rationabili; & contrafacienti imponitur pœna hic expreſſa. Item punitur ſubditus, qui falſo conqueritur ſe excommunicatum injuſte: & ſubjicit quid juris, ſi Prælatus dicens, ſe erraſſe, vult excommunicatum abſolvere, & adverſarius appellat, ne abſolvatur.

☞ *Vide moderationem Elencho II. n. CLXXXIV.*

Cap. XLIX. *Noverit*. (13) Excommunicat hæreticos, & quoſcumque violatores Eccleſiaſticæ libertatis.

☞ *Vide ampliationem Elencho III. n. L.*

Cap. L. *Canonici*. (14) Fratres Hoſpitalis Hieroſolymitani excommunicati pro injectione manuum in Clericum, ſeu Confratrum, abſolvi poſſunt per eorum Priorem, niſi exceſſus fuerit difficilis, & enormis.

Cap. LI. *Super*. (15) Excommunicatus, vel ſuſpenſus abſolvi non debet, niſi prius juramento præſtito: ſi tamen ſine ſcandalo hoc haberi nequit, poterit fieri abſolutio per manualem promiſſionem.

Cap. LII. *Venerabili*. (16) Cum de viribus ſententiæ dubitatur, poteſt quis abſolvi ad cautelam, juramento præſtito.

Cap. LIII. *Gravem*. (17) Excommunicantur Officiales locorum, in quibus ſunt ſtatuta contra Eccleſiaſticam libertatem; niſi ea deleri fecerint; & ſtatutarii feudis Eccleſiæ ſunt privati.

Cap. LIV. *Cum voluntate*. (18) Alloquens excommunicatum in tendentibus ad ſalutem animæ, licet alia verba interponat, excommunicatus non eſt.

Prædicatores, præſertim qui alias ſuſtentari non poſſunt, ab excommunicatis, & detinentibus bona aliena eleemoſynam recipere poſſunt.

Percutiens leviter Clericum ratione officii ad correctionem excommunicatus non eſt.

Cap. LV. *Si concubinæ*. (19) Communicans excommunicato in eodem crimine damnabili, incidit in excommunicationem majorem.

Cap. LVI. *Duobus*. (20) Excommunicatus minori, poteſt ab excommunicatione aliquem abſolvere.

Cap. LVII. *Permittimus*. (21) Permittitur Miniſtris Eccleſiarum ſemel in hebdomada celebrare tempore interdicti; concurrentibus his, quæ exprimuntur in textu.

☞ *Vide circa hoc diſpoſita a Bonif. VIII. in cap.* Alma 24. *hoc eod. tit. infra & limitationem Elencho I. numero LXXV.*

Cap. LVIII. *Quamvis*. (22) Satisfaciens Clerico, quem verberavit, non poteſt propter hoc ab Epiſcopo abſolvi, niſi in caſibus expreſſis in Capp. *Non dubium 5. De cetero 11. Quod de his 26. ſupra hoc eodem tit.*

Cap. LIX. *Si quem*. (23) Excommunicatio ſimpliciter lata, intelligitur de majori.

Cap. LX. *Pueris*. (24) Beneficium indultum ratione minoris ætatis, poſtquam cœpit habere locum, non extinguitur, licet minor pervenerit ad majorem ætatem.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo & ibi tit. XI. continente XXIV. Capitula.*

Cap. I. *Cum medicinalis*. (25) Judex, qui excommunicat, ſuſpendit, vel interdicit, in ſcriptis hoc faciat, cauſam conſcribat; & requiſitus exemplum ſententiæ tradat intra menſem. Qui contrafecerit per menſem ab ingreſſu Eccleſiæ, & Divinis eſt ſuſpenſus: & relaxabitur illa ſententia per ſuperiorem: condemnabitur lator in expenſis, & alias pœna condigna. Si ſic ſuſpenſi celebrant, ut prius ſunt irregulares, & abſolvuntur a ſolo Papa.

☞ *Quam caute deveniendum ſit ad fulminationem cenſurarum, vide Trid. ſeſſ. 25. c. 3. de reform. & correctionem hujus decretal. Elencho I. n. LXXVI.*

Cap. II. *Solet*. (26) Qui petit abſolvi ad cautelam, docens excommunicationis ſententiam in ſe latam eſſe nullam, abſolvetur, cujuſcumque contradictione non obſtante, niſi dicatur, & probetur intra octo dies excommunicatus pro manifeſta offenſa. Qui probat ſe excommunicatum poſt appellationem, probatione pendente, in judiciis evitabitur, ſecus extra.

Cap. III. *Statuimus*. (27) Non tenet excommunicatio lata in participantes excommunicatis in locutione, & ſimilibus, canonica monitione non præmiſſa.

☞ *Vide cap.* Conſtitutionem 9. *infra hoc eod. lib. & tit. & ampliationem Elencho I. n. LXXVII.*

Cap. IV. *Quia periculoſum*. (28) Epiſcopi nullam interdicti, vel ſuſpenſionis incurrunt ſententiam, niſi in ſententia ſint expreſſi.

Cap. V. *Romana*. (29) Archiepiſcopus ſententias latas a ſubditis ſuorum Suffraganeorum, niſi hoc habeat de conſuetudine, non relaxat. Generalis ſententia Archiepiſcopi ligat tantum ſubditos. Pro præteritis, vel præſentibus culpis, monitione non præmiſſa, ab eis lata ſententia eſt injuſta. Pro futuris culpis, vel jam commiſſis, ſcilicet niſi ſatisfaciant, excommunicare non debet, niſi mora, culpa, vel offenſa, vel alia juſta cauſa ſubſit. In Univerſitatem, vel Collegium non fertur excommunicatio, ſed in culpabiles.

Cap. VI. *Dilecto*. (30) Prælatus contra Potentiam temporalem etiam Eccleſiaſtica cenſura ſe tueri poteſt.

Cap. VII. *Venerabilibus*. (31) Excommunicatos a ſubditis Suffraganeorum Archiepiſcopi non poſſunt abſolvere: ſed excommunicatos a Suffraganeis, vel Officialibus bene, ſi ad eos appellatum fuerit.

Archiepiſcopus in caſibus, in quibus juriſdictionem habet, ante cognitionem cauſæ abſolvit excommunicatum ad petitionem partis, vel ex officio; niſi dicatur excommunicatus pro manifeſta offenſa, vel contumacia.

☞ *Contumacia autem præſumpta eſt, quando quis citatus non comparuit intra præfixum terminum. Manifeſta vero eſt, cum quis in judicio prædixerit ſe nolle comparere, ut ex textu.*

Excommunicatio lata per appellationem interpoſitam ex cauſa probabili, non ſtatim pronunciatur nulla, ſed fieri poteſt relaxatio ad cautelam, etiam antequam incipiat de veritate cauſæ cognoſci. Idem ſi dicatur lata per intolerabilem errorem, & in contrarium error ille probabiliter defendatur.

Si

(1) *Idem Lond. Ep.* (2) *Idem Strig. Archiep.* (3) *Idem Aſſiſien. Ep.* (4) *Idem Senonen. Archiep.* (5) *Idem Univ. Chriſtif. Lombard.* (6) *Idem C. S. Laur. in Luc. Presb. Card. Ap. Sed. Leg.* (7) *Idem Ferrar. Ep.* (8) *Idem.* (9) *Morin. Ep.* (10) *Idem.* (11) *Idem Spiren. Argentin. & Wormac. Ep.* (12) *Idem in Conc. Lat.* (13) *Honor. III. Bononien. Ep.* (14) *Idem Mag. & Fratr. Hoſpit. Hieroſol.* (15) *Idem IB. Tit. S. Prax. Presb. & Card. Ap. Sed. Leg.* (16) *Idem Bituric. & Carnot. Decan. & Subdecan. Aurel.* (17) *Idem Epiſc. Senen.* (18) *Greg. IX.*

(19) *Idem Aſturic. Ep.* (20) *Idem.* (21) *Idem.* (22) *Idem.* (23) *Idem.* (24) *Idem.* (25) *Innoc. IV. in Conc. Lugdun.* (26) *Idem ibid.* (27) *Idem ibid.* (28) *Idem ibid.* (29) *Idem ibid.* (30) *Idem ibid.* (31) *Idem ibid.*

Si certum eſt excommunicationem eſſe juſtam, fit remiſſio; ſi certum eſt eam injuſtam, non fit: ſi eſt dubium, fieri poteſt relaxatio: ſed honeſtius eſt remittere: tenet tamen relaxatio, ubi Archiepiſcopus eſt Judex, licet non fiat remiſſio.

Archiepiſcopus in caſibus, in quibus excommunicare poteſt, ſi adſit conſuetudo, emendas pecuniarias exigere poteſt.

Cap. VIII. *Decernimus*. (1) Judex Eccleſiaſticus compellit Judicem laicum repellere excommunicatos ab actibus judiciariis ſibi prohibitis.

Cap. IX. *Conſtitutionem*. (2) Non valet excommunicatio lata in participantes, niſi fuerint moniti nominatim. Et canonica monitio dicitur, quæ habet dierum intervalla; niſi neceſſitas facti aliud ſuadeat.

☞ *Vide ampliationem Elencho I. num. LXXVIII. & correctionem Elencho II. n. CLXXXV.*

Cap. X. *Præſenti*. (3) Relaxatio ad cautelam in generali interdicto non habet locum.

Cap. XI. *Quicumque*. (4) Excommunicat certis limitationibus dantes licentiam offerendi in perſonis, vel rebus ſuis, vel ſuorum exercentes contra aliquos Eccleſiaſticam cenſuram, vel exerceri facientes, vel illam ſervantes. Pœnam prorogat ad utentem tali licentia, vel motu proprio id agentem, & pœnam aggravat.

☞ *Hæc excommunicatio, poſita obſordeſcentia duorum menſium, eſt reſervata Papæ. Ante duos menſes, ut textus non eſt reſervata, ſed eſt reſervata ex Bulla Cœnæ.*

Cap. XII. *Si Judex*. (5) Si malefactor captus a Judice laico dicit ſe Clericum, cognitio ad Judicem Eccleſiaſticum ſpectat. Etſi notorie, vel publica fama, vel communi æſtimatione habetur pro Clerico, ſtatim fit remiſſio. Idem ſi prius ſe gerebat pro Clerico, & modo deprehenſus fuit in habitu clericali. Si autem prius ſe gerebat pro laico, licet modo in clericali habitu deprehenſus fuerit, non fiet remiſſio, donec fuerit de clericatu probatum; ſed interim contra eum Judex in nullo procedet.

Cap. XIII. *Statutum*. (6) Non tenet ſuſpenſio, vel interdictum latum in participantes, non præmiſſa monitione canonica.

☞ *Textus loquitur de his duabus cenſuris latis nedum ab Ordinariis, ſed etiam a Judicibus delegatis, qui juxta DD. cenſuras ferre poſſunt, licet in litteris delegationis id non exprimatur.*

Cap. XIV. *Licet*. (7) Per negligentiam non proſequentis debito tempore appellationem, excommunicatio poſt eam lata non convaleſcit: ſed poterit tunc denunciari, & debebit vitari, donec de ſententiæ nullitate docuerit.

Cap. XV. *Si clericos*. (8) Prælatus capi faciens, & includens, etiam per laicos Clericum non dum incorrigibilem, excommunicatus non eſt, nec etiam ipſi capientes. Si talis dat fidejuſſores de parendo juri, detineri non debet, niſi juſta cauſa id ſuadeat.

☞ *Ex Conſt. S. Pii V.* Licet. *ſi indicia delicti ſint ad torturam, non habilitatur etiam cum cautione de tenendo domum, aut civitatem pro carcere.*

Cap. XVI. *Si ſententia*. (9) Interdicto Clero, non eſt interdictus populus; nec e converſo. Interdicta civitate propter delictum Domini, cives non interdicti extra ipſam audiunt Divina. Interdicto populo, ſingulares de populo intelliguntur interdicti.

Cap. XVII. *Si civitas*. (10) Interdicta Civitate, ſuburbia, & continentia ædificia dicuntur interdicta. Interdicta Eccleſia, capella contigua, & cœmeterium contiguum dicitur interdictum.

Cap. XVIII. *Is qui*. (11) Celebrans ſcienter in Eccleſia polluta, vel præſente excommunicato majori excommunicatione, irregularitatem non contrahit.

Scienter celebrans in loco interdicto in caſibus non permiſſis irregularis, & ineligibilis eſt.

Cap. XIX. *Quoniam*. (12) Tempore interdicti chriſma die Cœnæ Domini confici poteſt.

Cap. XX. *Is cui*. (13) Suſpenſus ab ingreſſu Eccleſiæ, in ea divina celebrans eſt irregularis; & moriens impœnitens, ſuſpenſione illa durante, caret Eccleſiaſtica ſepultura. Et ſuſpenſio ab ingreſſu Eccleſiæ, vel officio per appellationem ſequentem non ſuſpenditur.

Cap. XXI. *Religioſo*. (14) Religioſum Clericum verberantem abſolvit Epiſcopus, eo caſu, quo abſolveret Clericum.

Verberans novitium Religionis, excommunicationem incurrit.

Cap. XXII. *Eos, qui*. (15) Abſolutus propter mortis periculum, vel aliud impedimentum ab eo, a quo alias non poterat, ſi ceſſante impedimento, ſe non præſentat, cum commode poteſt, ei, a quo alias abſolvi debebat, recidit in eamdem ſententiam. Idem in abſoluto, qui ſe debet alicujus conſpectui præſentare, ſi hoc non faciat.

Cap. XXIII. *Cum quis*. (16) Si percuſſionem in Clericum ſine meo mandato, tamen nomine meo factam ratam habeam, excommunicatus ſum; ſecus ſi meo nomine non ſit facta.

Cap. XXIV. *Alma mater*. (17) Tempore interdicti etiam ſani ad pœnitentiam admittuntur; niſi ſint excommunicati, qui non niſi in mortis articulo admittentur, vel niſi cauſam dederint interdicto, qui non admittentur, niſi ſatisfaciant, vel caveant, prout poſſunt. Item illo tempore Miſſæ, & alia divina officia ſub pœna diſtributionum ſicut prius in Eccleſiis celebrantur januis clauſis, plane ſine excommunicatis, & interdictis, & ſonitu campanarum: & quater in anno alte cum campanis, & januis apertis celebrari poſſunt, & excluſis excommunicatis, interdicti admitti; ita tamen quod hi, propter quorum exceſſum latum eſt, non appropinquent altari. In cæteris ſervandum eſt interdictum. Et revocata ſunt privilegia ultra id, quibuſcumque conceſſa.

☞ *Vide cap.* Licet 11. *ſupra de Privil. hoc eod. lib.*

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eod. Tit. & ibi Tit. X. continente IV. Capitula.*

Cap. I. *Ex frequentibus*. (18) Religioſi etiam exempti, violantes interdictum poſitum per Sedem Apoſtolicam, vel Ordinarium loci, vel generalem ceſſationem divinorum facta per provinciale Concilium, vel per eum, qui hoc poſſit, ſervatam per cathedralem, vel matricem Eccleſiam loci, excommunicati ſunt ipſo facto, quibuſcumque non obſtantibus.

☞ *Vide cap.* Epiſcoporum 8. *ſupra de priv. in 6.*

Cap. II. *Gravis*. (19) Domini temporales, qui cogunt aliquos in loco interdicto celebrare divina; vel qui per præcones faciunt tunc ad illa audienda populum evocari, vel prohibent, ne publice excommunicati, vel interdicti ſuper hoc, per illos, qui Miſſas celebrant, moniti ab Eccleſia exeant, & ipſi nominatim moniti, qui non exeunt, excommunicati ſunt, & per Papam abſolvendi.

Cap. III. *Cum ex eo*. (20) Fratres minores, ſi tempore interdicti recipiunt in ſuis Eccleſiis ad Divina Fratres, & ſorores tertii Ordinis, excommunicati ſunt, nec privilegia juvant.

Cap. IV. *Si ſummus*. (21) Si Papa etiam ſcienter excommunicato participat, illum non ideo abſolvit; niſi hoc exprimat, nec ſi ſcienter ſub titulo dignitatis aliquem nominet, illum in dignitate approbat.

IN EXTRAVAGANTIBUS JOAN. XXII. *Lib. V. ſub eod. Titulo, & ibi tit. XIII.*

Cap. unic. *Cum ad ſacroſancta*. (22) Taxatio gratiarum Sedis Apoſtol. impetratarum tam cum clauſulis conſuetis, quam non conſuetis hic continetur. Et quot litteras, quotquot dictiones linea complecti debeat, declaratur: ad paupertatem reſpectus habetur. Contra tranſgreſſores pœna ſuſpenſionis ab officio uſque ad ſex menſes, & quandoque privationis imponitur, & ultra illam abbreviatoribus ſententiam excommunicationis Papa comminatur.

IN EXTRAVAGANTIBUS COMMUNIBUS. *Lib. V. ſub eodem Titulo & ibi tit. X. continente IV. Capitula.*

Cap. I. *Excommunicamus*. (23) Excommunicati ſunt, qui pactis, aut promiſſionibus juſtitiam, vel gratiam a Sede Apoſtolica obtinent, & qui tales non revelant.

☞ *Onus hoc revelandi ſublatum eſt ab Alexandro VII. Conſtit.* Inter graviſſimas, *qua hæc decretalis confirmatur, declaratur, & ampliatur una cum Conſtitutionibus Gregorii XIII.* Ab ipſo *Clementis VIII.* Pro commiſſa *S. Pii V.* Etſi Romani. *Quas Conſtitutiones omnes confirmavit, innovavit, & ampliavit Innocentius XII. Conſt.* Sacerdotalem. 30. *Januar.* 1700.

Cap. II. *Provide*. (24) Propter dominum debita non ſolventem, ejus terra, vel civitas ſine ſpeciali Papæ licentia non eſt interdicenda.

☞ *Idem ſancivit Clem. VII. & Leo X. in concordat. Galliæ.*

Cap. III. *Ad certitudinem*. (25) Andronicum Paleologum ſe Imperatorem Græcorum nominantem, & horum hæreſis fautorem excommunicatum denunciat &c.

Cap. IV. *Quia*. (26) Excommunicati ſunt impugnantes litteras Papæ ante ejus coronationem conceſſas.

☞ Ex-

(1) *Alex. IV.* (2) *Greg. X. in Conc. Lugd.*
(3) *Idem ibid.* (4) *Idem ibid.*
(5) *Bonif. VIII.* (6) *Idem.*
(7) *Idem.* (8) *Idem.* (9) *Idem.*
(10) *Idem.* (11) *Idem.*
(12) *Idem.* (13) *Idem.*
(14) *Idem.*
(15) *Idem.*

(16) *Idem.* (17) *Idem.*
(18) *Clem. V. in Conc. Vien.*
(19) *Idem.* (20) *Idem.*
(21) *Idem.* (22) *Joann. XXII. Aven.*
(23) *Bonif. VIII.* (24) *Idem.*
(25) *Clem. V.* (26) *Idem.*

☞ *Excommunicatio hic non eſt reſervata, ſed reſervata eſt ex cap. 13. Bullæ Cœnæ; & Conſtit. Leonis X.* Supremi *per impugnationem impediatur exequutio dictarum litterarum.*

DE VERBORUM SIGNIFICATIONE.

TITULUS XL. *continens XXXIII. Capitula.*

Cap. I. *Innovate*. (1) Novale eſt terra noviter ad culturam redacta.

Cap. II. *Nam, & Rex*. (2) Appellatione patris veniunt in lata ſignificatione omnes aſcendentes.

Cap. III. *Nam & ego*. (3) Quaſi non dicitur natus, qui ſtatim deceſſit.

Cap. IV. *Quod dicitur*. (4) Dictio *antequam* non ſemper implicat.

Cap. V. *Joſeph*. (5) Primogenitus dicitur, qui primo naſcitur, etiam ſi nullus ſequatur eum.

Cap. VI. *Intelligentia*. (6) Verba ſunt intelligenda non ſecundum quod ſonant, ſed ſecundum mentem proferentis.

Cap. VII. *Nihil*. (7) Non vitiatur factum vario modo narratum, ubi idem in ſubſtantia narratur.

Cap. VIII. *Propterea*. (8) *Summa ut c. 6. ſupr.*

Cap. IX. *Quamvis*. (9) Non omnis, qui præeſt, rite dicitur Præpoſitus, ſed ex uſu, qui ſuper alios quamdam prioratus curam gerit.

Cap. X. *Forus*. (10) Explicat. 1. Quid ſit forus. 2. Quid cauſa. 3. Quid judicium. 4. Quid negotium. 5. Quid jurgium. 6. Quid lis. 7. Quid argumentum. 8. Quid probatio. 9. Quid Judex. 10. Quid accuſator. 11. Quid reus. 12. Quid teſtes, eorumque qualitates.

Cap. XI. *Pactum*. (11) Pactum dicitur inter Partes ex pace conveniens a ſcriptura, legibus, ac moribus comprobata, dictum pactum quaſi ex pace factum.

Cap. XII. *Jus*. (12) Hic ponit etymologiam Juris, ut habetur in re, non ut eſt generale nomen.

Cap. XIII. *Cauſa*. (13) Quicquid Fidelis offert Eccleſiæ, oblationis nomine continetur, & a ſæcularibus poſſideri non debet.

Cap. XIV. *Quæſivit*. (14) Solus Sacerdos eſt miniſter extremæ unctionis.

In anno biſſextili ſervari debet loci conſuetudo circa diem Sancti Matthiæ celebrandum, dum tamen vigilia continuetur feſto.

Cap. XV. *In iis*. (15) Per verbum *ſtatuo, & præcipio*, definitiva ſententia ferri poteſt.

Cap. XVI. *Olim*. (16) Beneficium Principis latiſſime interpretari debet.

☞ *Vide correctionem Elencho II. num. CLXXXVI.*

Cap. XVII. *Cum in partibus*. (17) Generale dicitur interdictum, quod fertur nedum in provinciam, ſed in villam, vel caſtrum.

Cap. XVIII. *Cum tibi*. (18) Privilegium contra conſuetudinem juri communi obviantem large eſt interpretandum.

Cap. XIX. *Cum Clerici*. (19) Jurans obedire Prælato, & Eccleſiæ, non Clero diœceſano, ſed Capitulo Eccleſiæ Cathedralis obedire tenetur.

Cap. XX. *Quærenti*. (20) Appellatione Eccleſiaſticæ cenſuræ comprehenditur excommunicatio, ſuſpenſio, & interdictum.

Cap. XXI. *Quid*. (21) In privilegiis de decimis novalium non ſolvendis, illud appellatur novale, de cujus cultura non eſt memoria, & quod prius modicum, vel nullum fructum afferebat.

Cap. XXII. *Venerabili*. (22) Si Eccleſia ſubjecta Epiſcopo unitur alteri, vel gubernanda committitur, ſalvo jure matricis Eccleſiæ, per matricem Eccleſiam intelligitur cathedralis, & non Romana.

Cap. XXIII. *Ex parte*. (23) Excommunicatus, vel interdictus pro contumacia, vel offenſa dubia, abſolvitur cautione præſtita de ſtando juri. Si vero fuit excommunicatus, vel interdictus pro manifeſta offenſa, tunc prius debet ſatisfacere, antequam abſolvatur. Et dicitur manifeſta, de qua conſtat per confeſſionem, vel probationem legitimam, vel rei evidentiam.

Cap. XXIV. *Cum olim*. (24) *Summa ut ſupra.*

Cap. XXV. *Abbate*. (25) Verba privilegiorum debent intelligi, ut aliquid afferant, & non remaneat ambiguitas; & ideo verba *ſecundum, & juxta* videntur apposita cauſative, non conditionaliter.

Cap. XXVI. *Super*. (26) Dicit, qui dicuntur hæretici manifeſti: quæ ſint pedagia, guidagia, & ſalinaria interdicta. Quomodo intelligitur præceptum factum laico, quod de ſe conquerentibus in Eccleſiaſtico foro reſpondeat.

Cap. XXVII. *Novimus*. (27) Clericus traditur curiæ ſæculari, quia degradatur ſæculari poteſtate præſente, cui denunciatur, ut ſuum forum illum recipiat.

☞ *Qualiter facienda ſit degradatio vide Trid. ſeſſ.* 13. *cap.* 4. *de reform.*

Cap. XXVIII. *Dilecto*. (28) Si Papa indulget reo, qui propter abſentiam actoris poſſeſſionem recuperare non poteſt, quod ei lapſus anni non noceat, intelligitur hæc indulgentia ſecundum jus commune.

Cap. XXIX. *Cum inter*. (29) Oblationis nomine intelligitur quicquid offertur Eccleſiæ, quocumque modo in Miſſa, vel extra, & in Eccleſia, vel extra.

Cap. XXX. *Ex parte*. (30) Lis dicitur mota, cum fuerit conteſtata.

Cap. XXXI. *Ex parte*. (31) Conſtitutio legati de ſolvenda tertia mortuariorum Epiſcopo, intelligi debet de mortuariis, in quibus de jure communi debetur.

Cap. XXXII. *Tua nobis*. (32) In privilegio de percipiendis fructibus beneficiorum, appellatio beneficiorum etiam majora beneficia comprehendit, quando privilegium eſt conceſſum Epiſcopo pro honeſta, & favorabili cauſa.

Cap. XXXIII. *Tranſmiſſa*. (33) Verbum moderationis diminutionem continet, non augmentum.

IN SEXTO. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. XII. continente V. Capitula.*

Cap. I. *Veniens*. (34) Declarat quid ſignificet verbum privilegii: *recipimus vos in proprios filios Eccleſiæ Romanæ*: & quis locus dicatur eſſe deſertus.

Cap. II. *Conſtitutionem*. (35) Declarat manifeſtum, & evidens eſſe ſynonima, & idem ſignificare, quo ad caſum cap. *Si forte 11. de elect. in 6.*

Declarat eſſe conſpiratores, & conjuratores, qui juraverunt, & ſtatuerunt de non recipiendo aliquem in canonicum ad mandatum Papæ, donec poſſent reſiſtere.

Statutum de non recipiendo aliquem ad Papæ mandatum, multis ex cauſis eſt deteſtabile, & illicitum.

Cap. III. *Exiit*. (36) Declarat pene cunctas hæſitationes, quæ circa D. Franciſci regulam contingere poſſunt, præſertim, an Fratres minores, quos Chordigeros vocant, illius regulæ profeſſores ſint ad omnia Evangelii conſilia obligati: & utrum aliquid proprium habere, & pecuniam recipere, legataque ſibi relicta agnoſcere valeant, cum multis aliis ambiguitatibus reſolutis.

☞ *Vide moderationem Elencho I. n. LXXIX. & cap. Ad* conditorem 3. *infra.*

☞ *Hæc decretalis eſt Nicol. III. non IV. ut habetur in pleriſque antiquis Codicibus, cum data ſit Soriani, ubi circa finem anni* 1280. *obiit idem Nicolaus III. Nicolaus vero IV. numquam fuit Soriani.*

Cap. IV. *Privilegium*. (37) Declarat, quod ſi eximantur a juriſdictione Epiſcopi capellæ alicujus monaſterii, pro his intelligenda tantum ſint loca ſecreta, & ſolitaria ſpecialiter deputata monachis ad contemplandum, ubi illi morantes, & non alii exempti ſunt.

Cap. V. *Sicut*. (38) Appellatione clericorum ſuorum, quibus privilegiatus aliquis conferre poſſit beneficia, declaratur eos venire, qui vere, & non ficte ſunt ejuſdem privilegiati familiares, & commenſales viventes illius expenſis, etiamſi ad aliquod tempus pro ipſius agendis negotiis abfuerint.

IN CLEMENTINIS. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi tit. XI. continente II. Capitula.*

Cap. I. *Exivi*. (39) Declarat cap. *Exiit 3. ſupra.*

Cap. II.

(1) *Ex cap. 10. Oſeæ.*
(2) *Ex Hieron. in cap. 1. Daniel.*
(3) *Ex eod. in cap. 4. Proverb.* (4) *Ex eod. in cap. 1. Matth.*
(5) *Hieron. in cap. 1. Matth.*
(6) *S. Hilar. Ep. Pictav.*
(7) *Auguſt. ſuper Matth.*
(8) *D. Greg.* Hoc cap. apud Gonz. incip. Ad explendum.
(9) *D. Iſidor.*
(10) *Idem.* (11) *Idem.*
(12) *Idem.*
(13) *Paſchal. II. Canon. S. Martini.*
(14) *Alex. III.* (15) *Clement. III.*
(16) *Idem Patriar. Graden.*
(17) *Idem Colubrien. & aliis Ep. Portugal.*
(18) *Idem Altiſſiod. Ep.*
(19) *Idem Capit. & Præp. Placen.*
(20) *Idem Ab. Priori S. Frid. Lucan.*
(21) *Idem Cæſarauguſt. Epiſc.*
(22) *Idem de Alcobatia, & F. & P. Monach. Alcobatiæ.*
(23) *Idem Ab. S. Genovefæ Decan. & Cancell. Pariſ.*

(24) *Idem Comitiſſæ Bleſenſi.*
(25) *Idem Epiſc. & Cantor. Atreb.*
(26) *Idem Com. Toloſ.*
(27) *Idem Epiſc. Pariſien.*
(28) *Honor. III. Tyren. Arch.*
(29) *Idem Prior. & Cleric. SS. Jo. & Paul. Tudertin.*
(30) *Idem Abbatib. & Convent. S. Floræ Aretin.*
(31) *Idem Prælat. & Capit. Univerſitat. Conſtantinop.*
(32) *Idem Ep. Tullen.* (33) *Greg. IX. Decan. & Sacriſt. Engolimen.*
(34) *Innoc. IV.* (35) *Nicol. III.* (36) *Idem.*
(37) *Bonif. VIII.* (38) *Idem.*
(39) *Clem. V. in Conc. Vien.*

Cap. II. *Sæpe contingit*. (1) Declarans quid ſignificet clauſula appoſita in judicialibus commiſſionibus, quæ fiunt a Principe, vel a jure - *procedatur ſimpliciter, & de plano, & ſine ſtrepitu, & figura judicii* - Determinat de ſubſtantia judicii ſummarii requiri 1. Querelam per accuſationem, denunciationem, aut inquiſitionem propoſitam. 2. Citationem rei. 3. Probationem cauſæ, aut delicti, quæ incumbit cuicumque querelanti. 4. Defenſionem rei. 5. Prolationem ſententiæ in ſcriptis latæ. 6. Juramentum de calumnia, vel malitia, ſive de veritate dicenda. 7. Inſertionem in actis petitionis actoris, ſeu querelæ accuſantis ſcripto, aut verbo propoſitæ.

IN EXTRAVAGANTIBUS JOANN. XXII. *Lib. V. ſub eodem Titulo, & ibi Tit. XIV. continente V. Capitula.*

Cap. I. *Quorumdam*. (2) Declarat relinquendum eſſe judicio ſuperiorum de qua vilitate debeant eſſe indumenta Fratrum minorum, præcipiens ſub pœna excommunicationis illis obedire, & reprehendens Fratres, qui pro arbitrio ſuo habitus breves, ſtrictos, & novitatis plenos portabant: qui tranſgreſſores regulæ non dicentur, ſi in hoc Superioribus obſequuntur: Superiores arbitrari poſſe, an habenda ſint granaria, & cellaria pro neceſſariis ad victum colligendis.

☞ *Concordat cap.* Exiit & Exivi *ſupra*.

Cap. I. *Quia*. (3) Præmiſſo qualiter gloſſantes d. cap. *Exiit*, excommunicationem ipſo facto, non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, incurrunt, illam uſque ad Sedis Apoſt. beneplacitum ſuſpendit.

Cap. III. *Ad conditorem*. (4) Dominium rerum, quæ perveniebant ad Fratres Minores retentum ab Eccleſia Romana ſimplici uſu facti Fratribus ipſis reſervato, in Conſtit. *Exiit ſupra* 3. Pontifex refutat; probans eos non poſſe habere in re aliqua ſimplicem uſum facti. Et ſtatuit, quod de cetero nullum jus, nullumque dominium habeat Eccleſia Romana in rebus uſu conſumptibilibus, quæ impoſterum conferentur, vel offerentur ipſis Fratribus.

Cap. IV. *Cum inter*. (5) Opinio, quæ aſſerit Chriſtum, & ejus diſcipulos nihil habuiſſe, & in his, quæ habuerunt nullum jus eis fuiſſe, erronea eſt, & hæretica.

Cap. V. *Quia*. (6) Reprobatur opinio præſumentium impugnare Conſtitutiones ejuſdem Joann. XXII. *Ad conditorem* 3. & *Cum inter* 4. *ſupra*. Et declarantur tanquam hæretici, & Romanæ Eccleſiæ rebelles, ab omnibus evitandi, ſi deinceps ſcienter verbo, vel ſcripto defendere, vel approbare contra illas præſumpſerint.

☞ *In hac Conſtit. agitur de materia clavium.*

DE REGULIS JURIS.

TITULUS XLI. *continens XI. Regulas.*

Quas, & alias LXXXVIII. contentas in Sexto hoc eod. libro, & titulo vide in Auctore una cum earumdem explicatione in fine ſecundæ partis.

(1) *Idem*.
(2) *Joan. XXII. Autn.*
(3) *Idem*.

(4) *Idem*.
(5) *Idem*.
(6) *Idem*.

ELEN-

ELENCHUS I.

Decretalium expreſſe, vel tacite correctarum a poſterioribus Decretalibus, partim abrogatione, partim derogatione, partim moderatione,

Servato Ordine Titulorum, ac Capitulorum in unoquoque Libro.

Lib. I. Tit. III. de Reſcriptis.

I. DEcretali Alex. III. relatæ *in cap. Ex parte* 2. præcipientis falſificantem litteras apoſtolicas a ſolo Papa eſſe judicandum, & ideo ad eum ab Ordinariis eſſe mittendum vinctum, tacite derogatum eſt ab Innoc. III. ſtatuente *cap. Ad falſariorum 7. de crim. falſ.* puniendum eſſe a ſuo Ordinario, dummodo non ſit ab hoc carceratus de mandato Papæ. *Vide Fagn. in cit. c. 7. n. 65.*

II. Decretalis Innocen. III. relata *in cap. Nonnulli* 28. decernentis, ne per litteras apoſtolicas, quibus cauſæ judicandæ committuntur, quiſquam trahatur ultra duas dietas extra ſuam diœceſim, niſi vel conſtet has litteras de partium conſenſu fuiſſe impetratas, vel huic Decretali expreſſe in iiſdem litteris fuiſſe derogatum, reſtricta eſt a Bonifac. VIII. *cap. Statutum* 11. §§. *Cum vero, & Cum autem, & cap. Hac Conſtitutione* 15. §. *Conſervatores de Offic. & Poteſt. Jud. deleg. in* 6. ſtatuente, ne committantur ultra unam dietam a finibus diœceſi computandam, & a finibus diœceſ. rei, ſi ſit diverſæ diœc. ab illa actoris. Pro dieta intellige non legalem, ideſt continentem viginti milliaria, ſed vulgarem ſecundum conſuetudinem regionis. *Fagnan. in cit. cap. Nonnulli n.* 16. *Vide Elencho VI. n. XXII.*

Tit. IV. De Electione.

III. Decretali Alex. III. relatæ *in cap. Cum in cunctis* 7. decernentis 1. §. *Inferiora* ne ulli conferatur Eccleſia parochialis, niſi xxv. annum attigerit, prohibendo tantum, non irritando collationem. 2. ut ſi abſque legitimo impedimento, elapſo anno poſt illius poſſeſſionem non fuerit ordinatus ſacerdos, prius monendus ſit, quatenus infra annum ordinetur; & ſi poſt monitionem fuerit contumax, privandus ſit per ſententiam, expreſſe derogatum eſt a Greg. X. *cap. Licet canon* 14. *hoc eod. tit. in* 6. irritante hujuſmodi collationem, & declarante, ſic proviſum non monendum, ſed eſſe ipſo jure privatum.

IV. Decretalis ejuſdem relata *in cap. Noſti* 9. ſimpliciter prohibentis Electo adminiſtrationem ante confirmationem, ampliata eſt a Greg. X. ut n. ſeq.

V. Decretalis Innoc. III. relata *in cap. Qualiter* 17. ſtatuentis Electum ſe immiſcentem in adminiſtrationem prælaturæ ante confirmationem eſſe privandum per ſententiam jure ſibi ex electione quæſito, tacite ampliata eſt a Greg. X. *cap. Avaritiæ* 5. *hoc eod. tit. in* 6. declarante eſſe ipſo jure privatum, ſive adminiſtret per ſe, ſive per alium.

Eod. tit. in 6.

VI. Decretali Greg. X. relatæ *in cap. Licet canon* 14. ſtatuentis ut aſſumpti ad Eccleſiam parochialem infra annum ad Sacerdotium promoveantur, & per ſe reſideant ſub pœna, ſi infra id tempus non promoti fuerint, privationis ipſo facto parochiæ abſque ulla monitione, tacite derogatum eſt a Bonifac. VIII. *cap. Cum ex eo* 34. *hoc eod. tit.* tribuente Epiſcopis, aliiſque ſuperioribus facultatem diſpenſandi cum iiſdem, ne uſque ad ſeptennium litterarum ſtudio inſiſtentes promoveri teneantur ad ſacerdotium, promoveri tamen debent intra annum ad ſubdiaconatum, ſub eadem pœna a Gregorio ſtatuta: ſicuti etiam eamdem pœnam incurrunt, ſi elapſo ſeptennio ad Diaconatum, & Presbyteratum ſe non fecerint promoveri. Verum poſt Concil. Trident. Epiſcopi hac facultate uti nequeunt ex decretis Congreg. Conc. a me relatis in Addition. *lib. III. tit. IV. poſt n.* 16.

Eidem Decretali ſtatuenti promotum ad Eccleſiam parochialem ea ipſo jure privatum eſſe, nulla etiam præmiſſa monitione, niſi infra annum ſe fecerit ad ſacerdotium promoveri, expreſſe addita eſt exceptio ab eodem Bonif. *cap. Statutum* 22. *hoc eod. tit.* quo ad parochum Eccleſiæ collegiatæ, declarante hujuſmodi pœnam ad hunc non extendi, ſed privandum eſſe per ſententiam juxta *cit. cap. Cum in cunctis* 7. §. *Inferiora*.

VII. Decretalis Bonif. VIII. relata *in cap. Si Religioſus* 27. ſtatuentis ſuperiorem poſſe concedere ſuo Religioſo licentiam conſentiendi electioni de ſe factæ ad prælaturam extra proprium monaſterium, abrogata eſt a Clem. V. decernente cap. *Cum rationi* 1. *hoc eod. tit. in Clementin.* hanc electionem nullius eſſe firmitatis, ut n. ſeq.

VIII. Decretali ejuſdem Bonif. relatæ *in cap. Nullus* 28. ſtatuentis poſſe Religioſum profeſſum eligi in ſuperiorem alterius Ordinis, derogatum eſt ab eodem Clem. V. *ut ſupra*.

Tit. XI. De temporibus Ordination.

IX. Decretali Alex. III. relatæ *in cap. Ex tenore* 4. permittentis Clerico poſt pœnitentiam miniſtrare in Ordine ſuſcepto, & ad ſuperiorem promoveri poſſe, non obſtante quocumque delicto occulto, quod ſi alias eſſet publicum, ad alios Ordines promoveri nequiret, & degradationem mereretur, tacite derogatum eſt, ſeu potius declarata a Greg. IX. *cap. Quæſitum* 17. *hoc eod. tit.* excipiente occultum crimen homicidii, ob quod & a ſuſceptis, & a ſuſcipiendis prohibetur. *Vide Elencho II. n. XXIII.*

X. Decretali Urbani III. relatæ *in cap. Cum quidam* 8. ſtatuentis ordinatum extra tempora a jure ſtatuta tandiu ſuſpenſum eſſe, donec a Sede Apoſtol. diſpenſationem obtineat, derogatum eſt a Greg. IX. *cap. Conſultationi* 16. *hoc eod. tit.* declarante diſpenſari poſſe ab Epiſcopo, pœnitentia peracta ut in ſuſceptis miniſtret. Et quamvis ex Conſtit. Pii II. *Cum ex ſacrorum*, hæc ſuſpenſio ſit latæ ſententiæ, non tamen eſt reſervata, & afficit ſolum promotos extra tempora ad ſacros Ordines, non obſtante Conſtit. Sixti V. *Sanctum* contra Clericos male promotos, qua papæ reſervabatur, cum abrogata fuerit a Clem. VIII. Conſtit. *Romanum decet*: & redacta ad terminos juris communis, & cit. Conſtitut. Pii II.

Tit. XIV. De ætate, & qualitate Præficiendorum.

XI. Decretali Alex. III. relatæ *in cap. Præterea* 5. decernentis obtineri non poſſe beneficium curatum abſque diſpenſatione, niſi ab eo qui ſit ſubdiaconus, & intra breve tempus ordinari poſſit ſacerdos, an derogatum ſit a Bonif. VIII. *cap. Si pro Clericis* 8. *tit. de Præb. in* 6. clare ſtatuente non oportere promotum eſſe ad Ordines ſacros, ſed ſufficere in tali eſſe ætate, ut proxime ſtatutis a jure temporibus promoveri queat *Gloſſ. in cit. cap. Si pro Clericis* 8. verbo *Promovere* movet dubitationem: ſed Fagnan. *in cit. cap. Præterea n.* 5. *& ſeq.* tenet ex decreto Cong. Conc. a Clem. VIII. approbato in praxi conferri poſſe parochialem etiam

iam